YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KÜTAHYALI ABDURRAHMAN FEVZİ MİKYASU'L-LİSAN KISTASU'L-BEYAN

(s.122-134)

GİRİŞ-METİN-TERİMLER SÖZLÜK DİZİNİ-SÖZLÜK-TIPKIBASIM

SEDA BULUTTEKİN
20072636

LEFKOŞA
2014

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KÜTAHYALI ABDURRAHMAN FEVZİ MİKYASU'L-LİSAN KISTASU'L-BEYAN

(s.122-134)

GİRİŞ-METİN-TERİMLER SÖZLÜK DİZİNİ-SÖZLÜK-TIPKIBASIM

SEDA BULUTTEKİN
20072636

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. ESRA KARABACAK

LEFKOŞA
2014

ÖZ

Çalışmamıza konu olan Kütahyalı Abdurrahman Fevzi Efendi'nin *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan* adlı eseri bir mukaddime, beş maksat ve bir hatimeden ibarettir. Yazar, eserini kaleme alma sebeplerini açıkladıktan sonra dil öğretiminin gerekleri üzerinde durmuştur.

Metin kısmı 177 sayfadan meydana gelmektedir. Eserin başında içindekiler kısmı, terimlerin açıklandığı kısım, yazar hakkında ve basıldığı yer hakkındaki bilgilerin verildiği bir bölüm vardır. Eser, toplam olarak 207 sayfadan meydana gelmektedir.

İncelememiz, metnin 122.-134.sayfaları arası esas alınarak *önsöz, kısaltmalar, giriş, eserin Latin harfleriyle okunuşu olan metin, metnin günümüz Türkçesiyle kısmen çeviri niteliğinde bir değerlendirmesi, dilbilgisi terimleri sözlük - indeksi, sözlük, tıpkıbasım, sonsöz, kaynakça* başlıklarıyla tamamlanmıştır.

Eser, Türk dilbilgisi tarihi içerisinde gerek içerik, gerekse dilbilgisi terimleri bakımından son derece önemlidir.

Anahtar kelimeler: Dilbilgisi, Abdurrahman Fevzi, Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan, dilbilgisi kitapları, Türk dilbilgisi tarihi, dilbilgisi terimleri, Türkçe öğretimi.

ABSTRACT

The discussion about the work of Abdurrahman Fevzi's Mikyasu'l Lisan-Kıstasu'l Beyan, includes an introduction, five purposes and a hatime. Writer, after explaining his purpose, points out the necessity language teaching

Text consists of some 177 pages. Some of the contents of the beginning of the work, explained some of the terminology, the authors were given information about and press about the place is a part. At the and of the work is a true-false scale. Work in this case, the total is made up of 207 pages.

Our study preface, a comprehensive introduction, the works of contemporary Turkish language partically translated in the nature of the content on the assessment, the text of the facsimile of the (122.-134. pages), grammatical terms - dictionaries. Brief introduction in the history of Turkish grammar, Abdurrahman Fevzi and Mikyasu'l Lisan-Kıstasu'l Beyan, presentation of the work we do this work method, work evaluation and consists of a bibliography.

The work within the content on Turkish grammar, is highly importante both in terms of grammar and the context.

Key words: Grammar, Abdurrahman Fevzi, Mikyasu'l Lisan-Kıstasu'l Beyan, grammar books, history of Turkish grammar, grammatical terms, Turkish education.

ÖN SÖZ

Dilbilgisi kitapları her dilde olduğu gibi Türkçe için de tarih boyunca önemli rol oynamıştır. Dilbilgisi, dil eğitim ve öğretiminin temelini oluşturmuştur.

Türkçe eğitim ve öğretimine önem verildiği bir dönemde yaşayan Abdurrahman Fevzi Efendi, Türkçeye ve Türk gramerine önem verilmeyen bir dönemde yaşamasına rağmen, 25 yıl üzerinde çalışmalar yaparak, Türk edebiyatına Türk dilinin kurallarını anlatan *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan* adlı, üzerinde çalıştığımız eseri yayımlamıştır. Çalışmamıza konu olan eser, *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan,* 1299(1882)'da Meclis-i Maarifin izniyle İstanbul'da Mahmud Beg Matbaası'nda basılmış, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Osmanlıca Eserler Bölümünde, 29442 raf numarasıyla kayıtlı olan kopyası üzerinde yapılmıştır. Kitap 177 sayfa 17 bölümden oluşmaktadır. İncelememiz, 122. ve 134. sayfalar arasını kapsamaktadır. Çalışmamız bir giriş, metnin Latin harflerine çevrilmesi, eserin günümüz Türkçesiyle kısmen çeviri niteliğindeki içeriği üzerine bir değerlendirme, dilbilgisi terimleri sözlük-dizini, sözlük, tıpkıbasım, sonsöz, kaynakça ve kısaltmalar şeklinde yapılmıştır.

Üzerinde çalıştığımız bu eserin Türk dilbilgisi tarihine katkısının önemli olacağına inanıyoruz. Bu çalışma sırasında beni yönlendiren, yardımlarını esirgemeyen, daima teşvik eden, danışman hocam Doç. Dr. Esra Karabacak'a teşekkürlerimi sunarım.

Seda Buluttekin

Lefkoşa, 2014

İÇİNDEKİLER

Öz..... iii
Ön Söz..... v
Giriş..... 6
Metin..... 10
Eserin Günümüz Türkçesiyle Kısmen Çeviri Niteliğindeki İçeriği Üzerine Bir Değerlendirme..... 53
Dilbilgisi Terimleri Sözlük İndeksi..... 60
Sözlük..... 64
Tıpkıbasım..... 66
Son Söz..... 80
Kaynakça..... 81
Özgeçmiş..... 84

GİRİŞ

I. Dilin sistematik yapısı olan gramere, doğuda eski din kitaplarını, batıda da eski edebiyat anıtlarını doğru anlamak için gramere ihtiyaç duyulmuştur. Türk gramerciliği Abbasi Halifesi Ebu'l Kasım zamanında Kaşgarlı Mahmut'un kaleme aldığı *Kitabu Divani Lugati't-Türk*[1] adlı eseri Araplara Türkçe öğretmek amacıyla yazılmıştır. Tam anlamıyla bir Türkçe dilbilgisi olarak kabul edeceğimiz ilk eser ise Bergamalı Kadri'nin Kanuni Sultan Süleyman'ın veziri İbrahim Paşa'ya sunulan *Müyessiretu'l-Ulum* adlı eseridir[2]**.** Batı Türkçesinin ilk grameridir.

Tanzimat dönemine gelene kadar gramer çalışmaları konusunda bir boşluk olduğu görülmektedir. Tanzimat dönemiyle birlikte gramer çalışmaları artmıştır. Çalışmamıza konu olan *Mikyasu'l-lisan Kıstasu'l-beyan* adlı eser, *Müyessiretu'l-Ulum* adlı eserden sonraki ilk kitabıdır. Daha sonra yazılan gramer kiplarından bazıları: Süleyman Paşa. *İlm-i Sarf-ı Türkî.* (İstanbul, 1298); Selim Sabit. *Sarf-ı Osmanî*. (İstanbul 1298); Ali Nazıma. *Lisân-ı Osmânî*. (İstanbul, 1302); Cevdet Paşa. *Tertîb-i Cedîd-i Kavâid-i Osmaniye*. (İstanbul, 1304); Fazlı Necib. *Nev-usûl Sarf-ı Osmânî*. (İstanbul, 1305), …..

II. KÜTAHYALI ABDURRAHMAN FEVZİ EFENDİ' NİN HAYATI (1802-1864)

1802 yılında Kütahya'da doğan. Abdurrahman Fevzi Efendi'nin tam adı Seyyid Abdurrahman Halvetî er-Rufai el-Kütahî'dir. Babası, zamanın Kütahya bilginlerinden olan Sadıkzade Mustafa Efendi'dir. İlk eğitimini, memleketinde babasından din bilgisi olarak aldıktan(1828) sonra, 1829 yılında medrese eğitimi görmek için İstanbul'a gider. Müderris İmam Zade Esat Efendi'nin derslerine devam eder. Yüksek tahsilini tamamlayıp, 1833'te diplomasını alır. Müderris olur. 1834'te

---

[1] Besim, Atalay(çev.), **Dîvânü Lûgat-it-Türk Tercümesi,** 4c. (Türk Dil KurumuYayınları: 521, Ankara: 1985-1986).

[2] Esra Karabacak, **Bergamalı Kadri. Müyessiretü'l-Ulûm(Giriş-Metin-Sözlük-Terimler Dizini-Tıpkıbasım),** (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 801, Ankara: 2002).

İstanbul'da *Dâru'l-Hadis Valide Sultan* müderrisliğine atanır. Bir yıl sonra (1835) da Harp Okuluna Arapça öğretmeni olarak tayin olur. Burada yirmi yıl aralıksız Türkçe, Arapça ve tarih dersleri verir. Daha sonra Sofya mevleviyeti rütbesine yükseltilir(1858). 1863'de emekliye ayrılmış ve bir yıl sonra(1864) İstanbul'da vefat etmiştir. İstanbul, Eyüp Defterdar Caddesi civarında *Yâvedud Kabristanlığı*'na defnedilmiştir. Abdurrahman Fevzi Efendi'nin çalışmamıza konu tek eseri *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan'*dır.

III. MİKYASU'L-LİSAN KISTASU'L-BEYAN

I. Üzerinde çalışma yaptığımız Abdurrahman Fevzi Efendi'ye ait tek eser Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan'dır. Yazar, Türkçe öğrenimine ve öğretimine önem verilmediği bir devirde yetişmesine rağmen, Türk dilinin kurallarını anlatan *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan* adlı bu eserini yazmakla Türk diline çok önemli bir hizmeti olmuştur. Eser, yazarın ölümünden sonra 1882'de Darüşşafaka adına basılmış ve Türkçe dersleri bu esere göre okutulmuştur. Tanzimat'ın ilk Türkçe grameri sayılmış ve yazarına Tanzimat'ın ilk Türk gramercisi unvanı verilmişse de tamamlanma (1861) ve yayımlanma tarihi (1881) göz önünde tutulduğunda, basılı ilk gramer Keçecizade Mehmed Fuad'la Ahmed Cevdet Paşa'nın birlikte kaleme aldıkları, *Medhal-i Kavîd*(1851)*'*dir.

Abdurrahman Fevzi'nin takip ettiği yöntem, çağdaşlarından bazı konularda farklılık göstermektedir. İlk olarak gramerinin çatısını kuracağı terimleri tespit etmiştir. Yani Arapça köklerden üretilen, ancak Türkçenin yapısına göre tespit edilen dilbilgisi terimleri eserde mevcuttur. Yani bu terimler kendinden önce ve sonra yazılan gramerlerde bulunmamaktadır. Mesela, öğrenilen geçmiş zaman için kullanılan mâzî-i naklî terimini Abdurrahman Fevzi, mâzî-i menkûlu'n-nisbe olarak kullanmıştır. Eser, IV. Türk Dili Kurultayı'na sunulmak üzere Ali Ulvi Elöve tarafından ilk altmış iki terimi, kendisinin türettiği karşılıklarla hazırlanmıştır(1940)[3]. Yazar eserinde yeni bir alfabenin geliştirilmesi ve kullanılması fikri üzerinde durmuştur. Bu fikrini savunmasının en temel sebebi, dilin kolay okunup anlaşılması,

---

[3] Kütahyalı Abdurrahman Hoca, Çev. Ali Ulvi Elüve, **Mıkyasüllisan ve Kıstasülbeyan,** (İstanbul: 1942).

eğitim ve öğretimin hız kazanması içindir. Abdurrahman Fevzi Efendi, Türkçenin ses yapısının temelini ince ve kalın ses uyumu oluşturduğunu vurgular. Yuvarlak-geniş ünlülerin ancak ilk hecede yer alması kuralı gibi konular etraflıca incelenmiştir.

Türk Dil Kurumu 1933'te, Türkçe söz varlığını tespit faaliyeti çerçevesinde İshak Refet'e *Mikyasü'l-Lisan ve Kıstasü'l-Beyan*'ı inceletmiştir. Eser, daha sonra, Jean Deny'nin *Grammaire de la Langue Turque (dialecte Osmanli)*'sinin tercümesinde Ali Ulvi Elöve'ye [4] öncülük etmiştir.

Eser, 1299(1882)'da Meclis-i Maarifin izniyle İstanbul'da Mahmud Beg Matbaası'nda bastırılmıştır. Eseri incelerken bu baskısından faydalanılmıştır. Eserin bu baskısı, Beyazıt Devlet Kütüphanesi, Osmanlıca Eserler Bölümünde, 29442 raf numarasıyla kayıtlıdır.

Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan genel olarak 177 sayfa ve 17 bölümden meydana gelmektedir. Eserin başında içindekiler, terimlerin açıklanması, yazar hakkında ve basıldığı yer hakkında bilgilerin verildiği bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölüm de 22 sayfadan ibarettir. Eserin sonunda da 8 sayfalık doğru-yanlış cetveli bulunmaktadır. Eser, toplam olarak 207 sayfadan meydana gelmektedir. Metin kısmında her sayfada 35 satır yer almaktadır. Eser, bir mukaddime, beş maksat ve bir hatimeden ibarettir. Temel bilgilerden sonra eser, konulara ve konular da aralarında bölümlere ayrılmıştır. Bu çalışmada eserin 122.-134. sayfaları arasındaki bölüm incelenmiştir.

Eser, besmele ile bir başlangıcın ardından Allah'a hamdı ve Peygamber'e şükrü anlatan bir bölüm ile devam eder. *Ammâ ba'd* kısmı bir nevi önsözdür. Burada Abdurrahman Fevzi Efendi'nin dile verdiği önem yine kendisi tarafından anlatılır. Daha sonra aşağıdaki bölümleri içerir:

Türkçe kelimelerin fiil, isim ve edat olarak bölümlere ayrılması, fiil ile ismin türemiş, kendisinden türetilen ve kendisi kök olan(türememiş) biçimlerinin bölümlenmesi ve edatın kök(türememiş) olması, fiilin basit ve türemiş olarak bölümlere ayrılması., fiilin basit ve birleşik olarak bölümlere ayrılması., fiilin anlamlı ve anlamı eksik olan olmak üzere bölümlere ayrılması, anlam açısından

---

[4] Ali Ulvi Elöve (haz.), **Mikyasü'l-Lisan Kıstasü'l-Beyan,** (İstanbul, 1962).

tam(esas) ve eksik(yardımcı) bir fiilin geçişli ve geçişsiz olarak ayrılması., ismin belirli ve belirsiz olarak bölümlere ayrılması ve belirli isimlerin tür olarak on bir bölüm halinde incelenmesi.

Yazar, eserini kaleme alma sebeplerini açıkladıktan sonra dil öğretiminin önemi üzerinde durmuştur.

II. Bu çalışmada eserin 122.-134. sayfaları arası incelenmiştir. Çalışmamız 121. sayfadan devam eden zarf-fiilli birleşik fiillerden devam etmektedir. İncelememizde -p, -Ip, -Up, -A, -I, -U, zarf fiil ekleriyle yapılan birleşik fiiller üzerinde üzerinde durulmuştur. Bu eklerin bil-, yaz-, gör-, ver-, dur- fiilleriyle yaptığı birleşik fiil biçimleri ve fonksiyonları anlatılmıştır.

Metni Latin harflerine çevirmede Türk Dil Kurumu tarafından yayımlanan *Yazım Kılavuzu*'nun en son baskısı temel alınmıştır[5]. Bugün de kullandığımız kelimeler yazım kılavuzundaki şekliyle alınmıştır. *Yazım Kılavuzu*'nda bulunmayanlarda uzatma için ^ işareti kullanılmıştır. Ayn ve hemze, kesme işaretleri sadece kelime ortasında kullanılmıştır. Farsça tamlamalar -i şeklinde okunmuştur. Metindeki dilbilgisi terimleri tespit edilmiş, geçtiği sayfalar belirtilmiş, sözlük dizin oluşturulmuştur. Bir terim bir sayfada birkaç kere geçmişse dizinde sadece bir defa gösterilmiştir. Bugün anlaşılması güç olan kelimeler için bir sözlük oluşturulmuştur.

Eser, üzerine yapılan her çalışma farklı biçimdedir. Türk dilbilgisi tarihi için son derece önemli olan eserin üzerine yapılmış çalışmamız dahil bütün çalışmalar değerlendirilerek, Türk dilbilgisi tarihi içinde farklı alanlarda(terimler, görüşler, kelime hazinesi, anlatım biçimi gibi) ayrıntılı çalışmalara kaynak olacağı bir gerçektir.

---

[5] Türk Dil Kurumu, **Yazım Kılavuzu,** 27.baskı, (Ankara: 2012).

MİKYASU'L-LİSAN KISTASU'L-BEYAN
(s. 122-134)
METİN*

* Metni okumada Türk Dil Kurumu tarafından yayınlanan *Yazım Kılavuzu*'nun en son baskısı (Türk Dil Kurumu, *Yazım Kılavuzu*. 27.baskı, Ankara, 2012.) temel alınmıştır. Bugün de kullandığımız kelimeler yazım kılavuzundaki şekliyle alınmıştır. *Yazım Kılavuzu*'nda bulunmayanlarda uzatma için ^ işareti kullanılmıştır. Ayn ve hemze kesme işaretleri ise sadece ortada kullanılmıştır. Farsça tamlamalar *-i* şeklinde okunmuştur. Metinde noktalama işaretleri kullanılırken anlamca karışmasını önleyecek şekildeki yerlere sadece nokta ve virgül kullanılmıştır.

(122) Nev-i Evvel

Ahirine (-I) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensubun bihden mahlû olan (ver) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazıver söyleyiver) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'înin cüz-i evveli bulunan emir ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri olan (ver) emri dahi cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi harfî olan izafete ve nisbet-i emriyyeye ve zaman-i müstakbele delalet etmekle nev-i merkum (emr-i mürekkeb-i izâfî) tesmiye olunmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i izâfîden müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye olur (Zeyd yazıverdi.) gibi.

Nev-i Sânî

(-Up) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye menzû olan emr-i hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensub bihden mahlû olan (dur, yat) emirlerinden biriyle mürekkeb olan emr-i hazırdır şu kadar ki ati'l-beyan ikinci babda tafsil olunacağı vechile (-Up) harfi bazı surette vucuben ve bazı surette cevazen hazf ve takdir olunur (İşin yoksa yat, dur. Dur, yat. Yatıp durma, durup yatma.) gibi. Bu nev emr-i mürekkebin cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri bulunan (dur ve yat) emirleri itibarıyla hem cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in istimrârî-i intişârîyye ve hem nisbet-i emriyyeye ve zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i istimrâriyye-i intişâriyye olur.

Nev-i Sâlis

Ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbet-i emriyyeden ve zamandan bi'l-külliyye mahlû olan emi hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensubun bihden meslûh ve menzû olan (dur, ko) emirlerinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazadur, söyleye ko) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla evvelin medlûlünde kâ'in istimrâr-i

muvakkata ve nisbet-i emriyyeye ve zamana delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istimrârî-i tevkiyye) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-y-i müvecciheden kaziyye-i istimrâriyye-i tevkıtiyye olur (Şimdilik yazadurmuş. Yatakodu.) gibi.

Nev-i Râbi

Ahirine yine (-A) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i hazır kârru'z-zât ile hades-i müstakil ve mensubun bihden mücerred olan (kal) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (bakakal, uyuyakal) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'î cüz-i evveli itibarıyla hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in manayı sebat-i istikrara ve nisbet-i emriyye ile zamana delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istikrarî) ismiyle tesmiye olunmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i istikrariyye ve sebatiyye olur.

Nev-i Hâmis

Ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye mücerred olan emr-i hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensubun bihden ârî olan (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Hele yazabil. Hele söyleyebil.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünden kâ'in mana-yi makdûriyyet ve imkana ve nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i iktidarî ve imkanî) isimleriyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecihheden kaziyye-i iktidariyye ve kaziyye-i imkaniyye olur (Zeyd okuyabilmiş. Amr anlayabilir.) gibi.

Nev-i Sâdis

Ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensubun bihden münhali olan (gör) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (tutagör, söyleyegör) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in manayı sürat ve ibtidâra ve nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle **(123)** (emr-i mürekkeb-i ibtidârî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i ibtidâriyye olur (Zeyd söyleyegörmüş, yazagördü.) gibi.

Nev-i Sâbi

Ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye mahlû olan emr-i hazır ile bi-hasebi's-simâ hades-i mensubun bihden meslûh olan (yaz) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır. Şu kadar ki emr-i mürekkeb-i merkumu ya mazi-i mahsusu'n-nisbe ve ya mazi-i menkulü'n-nisbe sîgasından tahvil ve tebdil etmedikçe istimal caiz olmaz (yazayazdı, söyleyeyazmış) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sünâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz-i evvelin vukua kurbiyyetine ve nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i iktirâbî) ismiyle tesmiye olunmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan maziler failleriyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i iktirâbiyye olurlar. Ve emr-i mürekkeb-i sülâsî ma'ânî-i mütenevvi'a-i muhtelifeye delaletleri itibarıyla dokuz nevdir.

Nev-i Evvel

Amel-i mükerrere delalet için cüz-i evveli (-I) harfiyle bile tekrîr olunan emr-i mürekkeb-i izâfîdir (Yazı yazıver. Söyleyi söyleyiver.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrer-i mensubun bihe ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz'eyn-i mükerrereynin medlûllerinde kâ'in mana-yi izâfete ve

nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i mükerrerü'l-amel olur.

Nev-i Sânî

Ahirine (-Up) harfinin luhûkuyla cüz-i evveli gibi cüz-i ahiri münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî ile mâ ra'z-zikr (dur, yat) emirlerinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Söyleyeverip durma. Yazıverip yatma.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye olur.

Nev-i Sâlis

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî ile mâ ra'z-zikr (ko, dur) emirleriyle mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazıvere dur, söyleyivere ko) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi istimrârî-i muvakkate ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i tevkiyye) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i tevkîtiyye olur.

Nev-i Râbi

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan mücerred olan emr-i mürekkeb-i izâfî ile mâ ra'z-zikr (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Hele yazıverebil. Hele söyleyivermeyebil.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi makdûriyyet ve imkâna ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i iktidarî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i iktidariyye olur (yazıverebilir) gibi.

Nev-i Hâmis

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye mücerred ve halî olan emr-i mürekkeb-i izâfî ile mâ ra'z-zikr (gör) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazıveregör) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi **(124)** sürat ve ibtidâra ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i ibtidârî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi mucibeden kaziyye-i izâfiyye-i ibtidâriyye olur (yazıveregördü) gibi.

Nev-i Sâdis

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emir emr-i mürekkeb-i izâfî ile mâ ra'z-zikr (yaz) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır ki ânifen zikr olunduğu üzere mazilere tahvil ve tebdil olunmadıkça istimal olunmaz (söyleyivereyazdı, yazıvereyazmış) gibi. Bu nev emr-i hazır-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i ûlâ itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-

yi iktirâba ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i iktirâbî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkûrdan müştak olan maziler failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i iktirâbiyye olur.

Nev-i Sâbi

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye ârî ve halî olan emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazıp durmayabil, hele söyleyip yatmayabil) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i ûlâ itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi istimrârî-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi makdûriyyet ve imkâna ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî-i iktidarî) tesmiye olunmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktidariyye olur (Zeyd okuyup durmayabilir.) gibi.

Nev-i Sâmin

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (gör) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (yazıp durmayagör, söyleyip yatmayagör) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi istimrârî-i intişâriyye ve cüz-i ahiri itibarıyla mana-yi sürat ve ibtidâra delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî-i ibtidârî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i ibtidâriyye olur (yazıp durmayagördü) gibi.

Nev-i Tâsi

Ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih ve mahlû olan emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (yaz) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır ki mazilere isâga ve tahvil olunmadıkça olunmaz (yazıp durmayayazdı, gidip yatmayayazmış) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla yine cüz-i evvelde kâ'in mana-yi iktirâba ve nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî-i iktirâbî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i merkumdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktirâbiyye olur ve emr-i mürekkeb-i rubâ'î ma'ânî-i mütenevvi'a ve muhtelifeye delaletleri itibarıyla yedi nevdir.

Nev-i Evvel

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i mükerrerü'l-evvel ile mâ ra'z-zikr(dur, yat) emirlerinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Yazı yazıverip durma. Söyleyi söyleyiverip yatma.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rubâ'î cüz-i evveli ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrere ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in mana-yi izâfîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz'eyn-i mükerrereynden kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve hem nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i merkumdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i mükerrerü'l-amel olur (Yazı yazıverip durma.) gibi.

Nev-i Sânî

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla **(125)** nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i mükerrerü'l-amel ile mâ ra'z-zikr (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Hele söyleyiverebil.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb rubâ'î cüz'eyn-i mükerrereyn amel-i mükerrere ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in mana-yi makdûriyyet ve imkana ve hem de nisbet-i emriyye ve zamana delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i iktidarî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan me'hûz olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i iktidariyye-i mükerrerü'l-amel olur (yazı yazaverebilir) gibi.

Nev-i Sâlis

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbet-i emriyyeden ve zamandan bi'l-külliyye mücerred olan emr-i hazır-i izâfî-i mükerrerü'l-evvel ile mâ ra'z-zikr (gör) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Yazı yazıveregör.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rubâ'î cüz-i evvel ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrer-i mensubun bihe ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz-i evvel ve sânîde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvel ve sânîden kâ'in mana-yi müsâra'at ve ibtidâra ve hem de nisbetle zamana delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i ibtidârî-i mükerrerü'l-amel) olur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i ibtidâriyye-i mükerrerü'l-amel olur (Zeyd yazı yazıveregördü.) gibi.

Nev-i Râbi

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbet-i emriyye ve zaman-i müstakbelden bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i mükerrerü'l-amel ile mâ ra'z-zikr (yaz) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır ki mazide isâga ve ifrâg

olunmadıkça müstamel olamaz (Yazı yazıvereyazdı. Söyleyi söyleyivereyazmış) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rubâ'î cüz-i evveli ve sânîsi itibarıyla amel-i mükerrere ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz-i evvel ve sânîde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvel ve sânîde kâ'in mana-yi iktirâba ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i iktirâbî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle tesmiye olunmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden izâfiyye-i iktirâbiyye-i mükerrerü'l-amel olur (Yazı yazıvermeye yazdı.) gibi.

Nev-i Hâmis

Cüz-i ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbet-i emriyyeden ve zamandan bi'l-küllliyye mahlû olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Hele söyleyivermeyip durmayabil) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rûbâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelin medlûlünde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i sâlisi itibarıyla yine cüz-i evvelin medlûlünden kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelin medlûlünde mana-yimakdûriyyet ve imkana ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i iktidarî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktidariyye olur (Zeyd yazıverip durabilir.) gibi.

Nev-i Sâdis

Cüz-i ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbet-i emriyyeden ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (gör) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Söyleyiverip durmayagör.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rubâ'î cüz-i evveli itibarıyla ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i sâlisi itibarıyla yine cüz-i

evvelde kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi müsâra'at ve ibtidâra ve hem nisbet-i emriyye ile zaman-i mezkûrdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i ibtidâriyye olur.

Nev-i Sâbi

Cüz-i ahirine (-A) harfinin luhûkuyla nisbet-i emriyyeden ve zamandan mücerred olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî ile mâ ra'z-zikr (yaz) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır ki mazi-i mahsusü'n-nisbe ve menkulü'n-nisbelere tahvil olunmadıkça müstamel olmaz (Yazıverip durmaya yazdı.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i rûbâ'î **(126)** cüz-i ûlâ itibarıyla ancak mefhûmiyyette nüstakil mensubun bihe ve cüz-i sânîsi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz-i evvelde kâ'in mana-yi istimrâr-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi iktirâba ve hem de nisbet-i emriyye ile zamana delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i iktirâbî) ismiyle müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müveccihe kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktirâbiyye olur. Ve emr-i hazır-i mürekkeb-i humâsî ma'ânî-i mütenevvi'a ve muhtelifeye delaleti itibarıyla üç nevdir.

Nev-i Evvel

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbet-i emriyyeden ve zamandan bi'l-külliyye münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i mükerrerü'l-amel ile mâ ra'z-zikr (bil) emrinden mürekkeb olan emr-i hazırdır (Hele yazı yazıverip durmayabil.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i humâsî cüz-i evvel ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrer-i mensubun bihe ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in mana-yi izâfete ve cüz-i râbi'i itibarıyla yine cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in mana-yi istimrâ-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla mana-yi imkanî ve makdûrîyyete delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i iktidarî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle tesmiye olunmuştur (Hele söyleyi söyleyiverip durmayabil.)

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktidariyye-i mükerrerü'l-amel olur (Söyleyi söyleyiverip durabilir.) gibi.

Nev-i Sânî

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbet-i emriyyeden ve zamandan münsalih olan emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i mükerrerü'l-amel ile mâ ra'z-zikr (gör) emrinden müştak olan emr-i hazırdır (Söyleyi söyleyiverip durmayagör.) gibi. Bu nev emr-i hazır-i humâsî cüz-i evvel ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrere ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in izâfete ve cüz-i râbi itibarıyla yine cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in istimrâr-i intişârîye ve cüz-i ahiri itibarıyla hem cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in mana-yi ibtidâra ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i ibtidârî-i mükerrerü'l-amel) ile müsemma olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan fiil-i ihbarî failiyle kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktidariyye-i mükerrerü'l-amel olur (Zeyd söyleyi söyleyiverip durmaya gördü, yine olmadı.) gibi.

Nev-i Sâlis

Cüz-i ahirine (-A) harfi lâhik olmakla nisbet-i emriyyeden ve zamandan mücerred ve ârî olan emr-i mürekkeb izâfî-i istimrârî-i intişârî-i mükerrerü'l-amel ile mâ ra'z-zikr (yaz) emrinden müştak olan emr-i hazırdır ki sîgasını mazi-i mahsusü'n-nisbe ve menkulü'n-nisbe sîgalarına tahvil etmedikçe müstamel olmaz (Söyle söyleyiverip durmaya yazdı.) gibi. Bu nev emr-i mürekkeb-i humâsî cüz-i evvel ve sânîsi itibarıyla hades-i mükerrer-i mensubun bihe ve cüz-i sâlisi itibarıyla cüz'eyn-i mükerrereynde kâ'in izâfete ve cüz-i râbi'i itibarıyla yine cüz'eyn-i mükerrereynden kâ'in müstakbele delalet etmekle (emr-i mürekkeb-i izâfî-i istimrârî-i intişârî-i iktirâbî-i mükerrerü'l-amel) ismiyle müsemma ve mevsûm olmuştur.

Mühimme

Emr-i mürekkeb-i mezkurdan müştak olan maziler kazayâ-yi müvecciheden kaziyye-i izâfiyye-i istimrâriyye-i intişâriyye-i iktirâbiyye-i mükerrerü'l-amel olur. (Sâlisen) malum ola ki ânifen zikr olunduğu üzere emr-i hazır-i mürekkeb ya iki emirden mürekkebdir veya muhtelifü'l-mevâd üç emirden mürekkebtir. Veyahut yine muhtelifü'l-mevâd dört emirden mürekkebtir. Pes eğer iki emirden mürekkeb olursa cüz-i evvel nisbet-i emriyyeden ve zamandan ve cüz-i ahir dahi mefhûmiyyette müstakil hades-i mensubun bihden münsalih olup cüz-i evvel ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i ahir dahi hades-i malumun levazımından olup cüz-i evvelde kâ'in mana-yi harfi nisbet-i emriyyeden ve zaman-i müstakbele delalet etmeğin hurûf-i mugayyiretü'l-ahdâs ismiyle müsemma olup caizü'l-ictima olan işbu (-ş-, –n – , -sA –, -mAsA – , –zIr-, –t-, –DIr –,- l-) harfleri emr-i mürekkeb-i sünâ'înin ancak evveline ve edevât-i gaybetden (-sUn, –sUnlAr, –A, –AlAr) hurûf-i mugayyiretü'n-nisbe ismiyle müsemma olup **(127)** mümteni'ü'l-ictima olan harflerden işbu (-mAk,–mA, –Iş, –yor, –zIr, –AcAk, –IsAr, –mAlI, –An) harfleri ve keza hurûf-i mugayyirü'n-nisbe menzilesinde bulunan (idi, imiş, ise) fiilleri ile zamâ'ir-i muttasıla emr-i mürekkeb-i sünâ'înin ancak cüz-i ahirine lâhik ve mutassıl olurlar. Bu surette emr-i mürekkeb-i sünâ'î ebvâb-i âti'l-beyandan zahir ve nümâyân olacağı vechile cüz-i ûlâ itibarıyla mezîdün fîhi'ş-şîn ve'n-nûn ve (-sA) ve (-mAsA) ve (-r) ve (-zIr) ve (-t) ve (-DIr) ve (-l) olur. Ve cüz-i ahiri itibarıyla gaib, mütekellim, masdar-i aslî, masdar-i muhaffef, hasıl-i masdar, fiil-i hal-i müstakbel mercu'n-nisbe fiil-i müsellesü'n-nisbe olur (söyleştirttiriveriyor) gibi. Ve eğer üç emirden mürekkeb olursa, yine cüz-i evvel nisbet-i emriyyeden ve zamandan ve cüz-i sânî hem mefhûmiyyette müstakil hades-i mensubun bihden ve hem nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbelden ve cüz-i ahir dahi hades-i mensubun bihden münsalih olup cüz-i evvel ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânî cüz-i evvelde kâ'in mana-yi harfi olan halete ve cüz-i ahir dahi cüz-i evvelde kâ'in mana-yi harfi olan haletle nisbet-i emriyyeye ve zaman-i müstakbele delalet etmeğin mezkur hurûf-i mugayyiretü'l-ahdâs ancak cüz-i evveline ve hurûf-i mugayyiretü'n-nisbe ve (idi, imiş, ise) fiileri ve edevât-i gaybet ve zamâ'ir-i muttasıla ancak cüz-i ahirine lâhik ve

muttasıl olup emr-i mürekkeb-i sülâsî dahi emr-i mürekkeb-i sünâ'î meselli cüz-i ûlâ itibarıyla zikr olunan mezîdün fîhlere ve cüz-i ahiri itibarıyla masâdıra ve müştakkât-i saireye münkalib olur. Ama cüz-i sânî hem hades-i mensubun bih'den ârî ve hem de nisbetten ve zamandan bi'l-külliyye mücerred ve halî olduğundan emr-i mürekkeb-i sülâsî cüz-i mütavassıt itibarıyla hem mezîdün fih olamaz ve hem de masdar ve fiil-i hal ve sıfat ve gaib ve mütekellim ve gayrılar sîgalarına mütehavvel olamaz (söyleştiriverebilirsiniz) gibi. Ve eğer dört emr-i muhtelifü'l-mevâddan mürekkeb olursa cüz-i ûlâ nisbet-i emriyyeden ve zamandan ve cüz-i sânî ile cüz-i sâlis hem hades-i mensubun bihden ve hem nisbet-i emriyye ile zamanadan ve cüz-i ahir dahi ancak hades-i mensubun bihden münsalih oldukları cihetle cüz-i evvel ancak hades-i mensubun bihe ve cüz-i sânî ile cüz-i sâlis, cüz-i evvelde kâ'in mana-yi harfi olan birer halete ve cüz-i ahir dahi hem cüz-i evvelde kâ'in mana-yi harfi olan halete ve hem de nisbet-i emriyye ile zaman-i müstakbele delalet itmekle emr-i mürekkeb-i rubâ'î dahi emr-i mürekkeb-i sünâ'î ve sülâsî meselli cüz-i evveli itibarıyla zikr olunan mezîdün fîhlere ve cüz-i ahiri itibarıyla masâdıra ve müştakkât-i saireye ve gaib ve mütekellim sîgalarına münkalib olup cüz-i sânî ve cüz-i sâlis itibarıyla ânifen zikr olunan sebebe mebnî hem mezîdün fîh olamaz ve hem de masâdıra ve müştakkât-i saireye tebdil ve tahvil olunamaz (Söyleştirttiriverip durabilir.) gibi. Ve bu da malum ola ki ef'âl-i nâkısadan (idi, imiş, ise) fiileri lâhik oldukları emr-i hazırın mütedammin olduğu nisbet-i emriyye-i istikbaliyyeyi tebdil ve tagyîr etmede hurûf-i mugayyiretü'n-nisbeye müşâbih olduğu gibi yine ef'âl-i nâkısadan (ver dur, yat ko, kal bil, gör yaz) fiilleri dahi lâhik oldukları emr-i hazırların mütedammin oldukları hadeslerde kâ'in manaya delaletleri cihetiyle ol hadesleri tebdil ve tagyîr etmede hurûf-i mugayyiretü'l-ahdâsa müşâbih olmalarıyla hurûf-i mugayyiretü'l-ahdâsdan (-mA) harfiyle bir emirde ictimaları suretinde ef'âl-i mezkurenin fiiliyetleri cihetine nazaran (-mA) harfini takdim etme caiz olur (Söylemeyiverip durur.) gibi. Ve hurûf-i mugayyiretü'l-ahdâsa müşâbehetleri cihetine nazaran (-mA) harfini tehir caiz olur (Söyleyivermeyip durur. Söyleyiverip durma.) gibi. Bu suret-i emr-i mürekkeb yalnız cüz-i ûlâ itibarıyla ve yalnız cüz-i sânî ve yalnız cüz-i sâlis ve yalnız cüz-i râbi itibarıyla mezîdün fîhi (-mA) olur. (Râbi'an) Malum olur ki ef'âl-i

mürekkebeden mazi-i mahsusü'n-nisbe ve mazi-i menkulü'n-nisbe ve fiil-i müsellesü'n-nisbeden her birinin cüz-i ahirleri bulunan (idi, imiş, ise) fiileri hem hadesden bi'l-külliyye meslûh ve hem evvellerindeki hemezât li-ecli't-tahfîf kesreleriyle bile mahzûf olduğundan ve cüz-i evvelleri bulunan emr-i hazır dahi bi-lâ vasıta nisbet-i emriyyeden ve zamandan mahlû olduğundan ve bu cihetlerle ef'âl-i selâse-i merkume ile hurûf-i mugayyiretü'n-nisbe beyninde müşâhebet-i kamile bulunduğu ef'âl-i mürekkebe-i merkume manen basit olurlar. Ve fiil-i mürekkeb-i izâfî **(128)** ile ehavâtından her birinin cüz-i ahirlerinde bulunan ef'âl-i semâniyye-i nakısa her ne kadar hades-i mensubun bihden münsalih iseler de cüz-i evvelde kâ'in ahdâs-i gayr-i müstakilleyi mutazammın olmaları ve bununla cüz-i evvelleri olan emr-i hazırlar dahi edevât-i terkibden (-I, –A, –Up) harfleri vasıtasıyla nisbetten ve zamandan münsalih olmalarıyla fiil-i mürekkeb-i izâfî ile ehavâtı hem lafzan ve hem ma'nen mürekkeb olurlar (yazıver, söyleyegör, yazıp durma) gibi. Ve fiil-i mürekkeb-i iktidarî aksamından adem-i muhaffefin cüz-i ahiri olan (bil) emri mahzûf olduğundan menfî-i mürekkeb olur (söyleyeme) gibi. Kaldı ki (Çıka geldi. Otura düştü. Gözgöre kaçtı. Güle geldi, güle gider.) meselli mürekkebler de hem cüz-i evvel ve hem cüz-i sânî hades-i mensubun bihi mütedammin olmalarıyla mecmû mürekkeb-i fiil-i vahid addolunamaz. İmdi emr-i mürekkeb-i sünâ'î ve sülâsî ve rubâ'î ve humâsî yirmi altı nev olmakla her nev siyag ve ahvâlini tafsilen zikr ve beyan için maksad-i râbi yirmi altı baba tevzi olunmuştur.

Birinci Bab

Emr-i vahid-i mürekkeb-i sünâ'î envâ'ından emr-i mürekkeb-i izâfînin ve emr-i mürekkeb-i merkumdan müştak olan masdar-i aslî ve masdar-i muhaffef ve hasıl-i masdar ve fiil-i halî ve müstakbel-i mercu'n-nisbe ve müstakbel-i meczûmü'n-nisbe ve müstakbel-i mü'ekkedü'n-nisbe ve fiil-i murabba'ü'n-nisbe ve sıfat-i hadise ve mazi-i mahsusü'n-nisbe ve mazi-i menkulü'n-nisbe ve fiil-i müsellesü'n-nisbenin siyag ve aksamını ve ahval ve ahkamı beyanındadır. Malum ola ki bir fiil ve hadesin el için işlenmesi veyahut el için işlenir gibi ihtimam olunmayarak işlenmesi bir zatdan taleb olunduğu surette ol hadesi mütedammin olan emrin ahirine edat-i meful olan (-I) harfi ilhâk olunduktan sonra (ver) emri zamm olunur (Parayı alıver. Bekr'e

gülüver.) gibi. İmdi emr-i mürekkebin cüz-i ahiri bulunan (ver) emri cüz-i ûlâ bulunan emrin medlûlü olan hadese ta'addî ve ta'alluk edemeyeceği cihetle mütadammin olduğu mana-yi i'tâdan meslûh ve mana-yi lazımı olan izâfet-i hakikiyye ve hükmiyyede müstamel olmuştur. Zira bir şey bir kimseye i'tâ olunduğu vaktte, ol şey kimseye nisbet ve izâfet olunma lazımdır. Pes beyan-i mezkurdan vech-i tesmiye zahir ve nümâyân olur.

Kısm-i Evvel Fiil-i Emr-i Mürekkeb-i İzâfî El-Malumü'l-Vücudî									
	El-Mücerredü's-Sakinü'l-Ahir	El-Mücerredü'l-Müteharrikü'l-Ahir	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn	El-Mezîdü fîhi'n-nûn	El-Mezîdü fîhi –sA	El-Mezîdü fîhi –mAsA	El-Mezîdü fîhi –r	El-Mezîdü fîhi -zIr	
Cemi Müfred	Yazıver Yazıversin Yazıverin Yazıversinler	Söyleyiver Söyleyiversin Söyleyiverin Söyleyiversinler	Söyleşiver Söyleşiversin Söyleşiverin Söyleşiversinler	Söyleniver Söyleniversin Söyleniverin Söyleniversinler	Ağsayıver Ağsayıversin Ağsayıverin Ağsayıversinler	Gülümseyiver Gülümseyiversin Gülümseyiverin Gülümseyiversinler	Doğuruver Doğuruvesin Doğuruverin Doğuruversinler	Emziriver Emziriversin Emziriverin Emziriversinler	gaib muhatab gaib muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr	El-Mezîdü fîhi' t-tâ	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr	El-mezîdü fîhi –sA ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve -dIr	
Müfred	Yazdırıver	Söyletiver	Söyleştiriver	Söylendiriver	Ağsatıver	Gülümsetiver	Doğurtuver	Emzirtiver	gaib
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi -mAsA ve't-tâ ve ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve -dIr	
müfred	Yazdırtıver	Söylendiriver	Söyleştiriver	Söylendiriver	Ağsattırıver	Gülümsettiriver	Doğurtuver	Emzirtiver	gaib

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	
müfred	Yazdırttırıver	Söylettirtiriver	Söyleştirttiriver	Söylendirttiriver	Ağsattırtıver	Gülümsettirtiver	Doğurtturtuver	Emzirttirtiver	gaib

(129)

El-Mechulü'l-Vücudî									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'nûn ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –sA ve'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâmü'l-mechuliyye	
Cemi Müfred	Yazılıver Yazılıversin Yazılıverin Yazılıversinler	Söyleniver Söyleniversin Söyleniverin Söyleniversinler	Söyleşiliversin	Söylenileversin	Ağsanıversin	Gülümsetiversin	Doğuruluver Doğruluversin Doğuruluverin Doğuruluversinler	Emziliver Emziliversin Emziriliverin Emziriliversinler	gaib muhatab gaib muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm	

müfred	Yazdırılıver	Söyletiliver	Söyleştiriliver	Söylendiriliver	Ağsatılıver	Gülümsetiliver	Doğurtuluver	Emzirtiliver	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve'lâm	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	
Müfred	Yazdırtılıver	Söylendiriliver	Söyleşdirtiliver	Söylendirtiliver	Ağsattırılıver	Gülümsettiriliver	Doğurtduruluver	Emzirttiriliver	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm	
Müfred	Yazdırttırılıver	Söylettirdiliver	Söyleştirttiriliver	Söylendirttiriliver	Ağsattırtılıver	Gülümsettirtiliver	Doğurtturtuluver	Emzirttirtiliver	Muhatab
El-Malumü'l-Ademî bi-itibari'l-Cüz'i'l-Evvel									

	El-Mezîdü fîhi –mA	Eyzan	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-rA ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve -mA	
Müfred	Yazmayıver	Söylemeyiver	Söyleşmeyiver	Söylenmeyiver	Ağsamayıver	Gülümsemeyiver	Doğurmayıver	Emzirmeyiver	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve -dIr ve -mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve -mA	
Müfred	Yazdırmayıver	Söyletmeyiver	Söyleşmeyiver	Söylendirtmeyiver	Ağsatmayıver	Gülümsetmeyiver	Doğurtmayıver	Emzirtmeyiver	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve -mA	

Müfred		Muhatab
Yazdırtmayıver	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA	Emzirttirmeyiver
Söylettirmeyiver	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA	Doğurtturmayıver
Söyleştirtmeyiver	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA	Gülümsettirmeyiver
Söylendirtmeyiver	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA	Ağsatturmayıver
Söylettirtmeyiver	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA	Söylendirtmeyiver
Söyleştirtmeyiver	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA	Söylettirtmeyiver
Söyletdirtmeyiver	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA	Söyleştirtmeyiver
Yazdırtturmayıver	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve -mA	Söylettirtmeyiver
müfred		muhatab

(130)

El-Mechulü'l-Ademî bi-itibari'l-Cüz'i'l-Evvel									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâmü'l-mechuliyye ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûnü'l-mechuliyye ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve -mA	
Müfred	Yazılmayıver	Söylenmeyiver					Doğrulmayıver	Emzirilmeyiver	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	
Müfred	Yazdırılmayıver	Söyletilmeyiver	Söyleştirilmeyiver	Söylendirilmeyiver	Ağsatılmayıver	Gülümsetilmeyiver	Doğurulmayıver	Emzirilmeyiver	muhatab

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	
Müfrad	Yazdırdılmayıver	Söyletdirilmeyiver	Söyleştirilmeyiver	Söylendirilmeyiver	Ağsatırılmayıver	Gülümsettirilmeyiver	Doğurtturulmayıver	Emzirttirilmeyiver	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	

Müfred	Yazdırtırılmayıver	Söylettirtilmeyiver	Söyleştirttirilmeyiver	Söylendirttirilmeyiver	Ağsatturdılmayaver	Gülümsettirtilmeyiver	Doğurtturtulmayıver	Emzirttirtilmeyiver	muhatab
El-Malumü'l-Ademiyyü'l-İktidarî bi-itibari'l-Cüz'i'l-Evvel									
	El-Mezîdü fîhi –mA ba'dehü -A	Eyzan	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi –sA ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazmayıver	Söyleyemeyiver	Söyleşmeyiver	Söylenmeyiver	Ağsayamayıver	Gülümseyemeyiver	Doğuramayıver	Emziremeyiver	Muhatab

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdıramayıver	Söyletemeyiver	Söyleştiremeyiver	Söylendiremeyiver	Ağsatamayıver	Gülümsetemeyiver	Doğuramayıver	Emziremeyiver	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü-A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırtamayıver	Söylettiremeyiver	Söyleştiremeyiver	Söylendiremeyiver	Ağsattıramayıver	Gülümsettiremeyiver	Doğurtturamayıver	Emzirttiremeyiver	Muhatab

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırtturamayıver	Söylettirdemeyiver	Söyleştirttiremeyiver	Söylendirttiremeyiver	Ağsatturtamayıver	Gülümsettirtemeyiver	Doğurtturtayıver	Emzirttirtemeyiver	muhatab

(131)

El-Mechulü'l-Ademiyyü'l-İktidarî bi-itibari'l-Cüz'i'l-Evvel									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûnü'l-mechuliyye ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve'l-lâm ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi –sA ve'n-nûn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'n-nûn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazılmayıver	Söylenmeyiver					Dorulmayıver	Emzirilmeyiver	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve'l-lâm ve -mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	

muhatab	Emzirtilemeyiver	Doğurtulamayıver	Gülümsetilemeyiver	Ağsadılamayıver	Söylendirilemeyiver	Söyleştirilemeyiver	Söyledilemeyiver	Yazdırılmayıver	Müfred
	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	
Muhatab	Emzirtürilemeyiver	Doğurtturulamayıver	Gülümsettirilemeyiver	Ağsattırılamayıver	Söylendirtilemeyiver	Söyleştirilmeyiver	Söylettirilemeyiver	Yazdırtılamayıver	Müfred

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırtırılamayıver	Söylettirtilemeyiver	Söyleştirtirilemeyiver	Söylendirtirilemeyiver	Ağsatturtlamayıver	Gülümsettirtilemeyiver	Doğurtturtulamayıver	Emzirttirtilemeyiver	Muhatab
El-Malumü'l-Ademî bi-itibari'l-Cüz'i's-Sânî									
	El-Mezîdü fîhi –mA	Eyzan	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ –mA	

Müfred	Yazıverme	Söyleyiverme	Söleşiverme	Söyleniverme	Ağsadıverme	Gülümsetiverme	Doğurtuverme	Emzirtiverme	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve'l-lâm ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve –mA	
Müfred	Yazdırıverme	Söyletiverme	Söyleşdiriverme	Söylendiriverme	Ağsatdırıverme	Gülümsetdiriverme	Doğurtturuverme	Emzirttiriverme	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	

Müfred	Yazdırtıverme	Söyletttiriverme	Söyleştirdiver	Söylendirtiverme	Ağsattırıverme	Gülümsettirtiverme	Doğurtturtuverme	Emzirttirtiverme	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA					
Müfred	Yazdırtdırıverme	Söyletdirdiverme	Söyleştirtdiriverme	Söylendirttiriverme					muhatab

(132)

El-Mechulü'l-Ademî bi-itibari'l-Cüz'i's-Sânî									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve -mA	
Müfred	Yazılıverme	Söylenıverme					Doğuruluverme	Emziriliverme	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	
Müfred	Yazdırılıverme	Söylendiriliverme	Söyleştiriliverme	Söylendiriliverme	Ağsadılıverme	Gülümsetiliverme	Doğurtuluverme	Emzirtiliverme	muhatab

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	
Müfred	Yazdırılıverme	Söyletdiriliverme	Söyleştiriliverme	Söylendiriliverme	Ağsatturılıverme	Gülümsetdiriliverme	Doğurtduruluverme	Emzirtdiriliverme	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA	

Müfred	Yazdırdırılıverme	Söylettirdiliverme	Söyleştirtiriliverme	Söylendirtiriliverme	Ağsatturtılıverme	Gülümsettirtiliverme	Doğurtturtuluverme	emzirtirtiliverme	muhatab
El-Malumü'l-Ademiyyü'l-İktidârî bi-itibari'l-Cüz'i's-Sânî									
	El-Mezîdü fîhi –mA ba'dehü -A	Eyzan	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi –sA ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazıverme	Söyleyiverme	Söyleşiverme	Söyleniverme	Ağsayıverme	Gülümseyiverme	Doğuruverme	Emziriverme	Muhatab

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırıverme	Söylediverme	Söyleşdiriverme	Söylendiriverme	Ağsadıverme	Gülümsediverme	Doğurduverme	Emzirtiverme	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü-A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	

Müfred	Yazdırıverme	Söyletdiriverme	Söyleşdiriverme	Söylendiriverme	Ağsatdırıverme	Gülümsetdiriverme	Doğurtturuverme	Emzirttiriverme	Muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırtıriverme	Söylettirdiriverme	Söyleştirtiriverme	Söylendirttiriverme	Ağsattırtıverme	Gülümsettirtiverme	Doğurtturtuverme	Emzirttirtiverme	muhatab

(133)

El-Mechulü'l-Ademiyyü'l-İktidarî bi-itibari'l-Cüz'i's-Sânî									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûnü'l-mechuliyye ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve'l-lâm ve –mA ba'dehü –A	El-Mezîdü fîhi –sA ve'n-nûn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'n-nûn ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazılıverme	Söyleniverme					Doğuruluverme	Emziriverme	muhatab
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve'l-lâm ve -mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	

muhatab	Emzirtiliverme	Doğurtuluverme	Gülümsetiliverme	Ağsatılıverme	Söylendiriliverme	Söyleştiriliverme	Söyletiliverme	Yazdırılıverme	Müfred
	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	
Muhatab	Emzirtiriliverene	Doğurtturuluverene	Gülümsettiriliverene	Ağsatturlıverene	Söylendiriliverene	Söyleştiriliverene	Söyletdiriliverene	Yazdırtılıverem	Müfred

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve -mA	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve -dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ ve'l-lâm ve –mA ba'dehü -A	
Müfred	Yazdırtırılvereme	Söylettirtilivereme	Söyleştirtirilivereme	Söylendirtirilivereme	Ağsatturtılvereme	Gülümsettirtilivereme	Doğurtturtuluvereme	Emzirttirtilivereme	Muhatab

Kısm-i Sânî Fiil-i Emr-i Mürekkeb-i İzâfî El-Malumü'l-Vücûdî									
	El-Mücerredü's-Sâkinü'l-Ahir	El-Mücerredü'l-Müteharrikü'l-Ahir	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn	El-Mezîdü fîhi'n-nûn	El-Mezîdü fîhi –sA	El-Mezîdü fîhi –mAsA	El-Mezîdü fîhi –r	El-Mezîdü fîhi -zIr	
Cemi Müfred	Yazıvere Yazıveresin Yazıvereyim Yazıvereler Yazıverseniz Yazıverelim	Söyleyivere Söyleyiveresin Söyleyivereyim Söyleyivereler Söyleyiverseniz Söyleyiverelim	Söyleşivere Söyleşiveresin Söyleşivereyim Söyleşivereler Söyleşiverseniz Söyleşiverelim	Söylenivere Söyleniveresin Söylenivereyim Söylenivereler Söyleniveresiniz Söylenivereli m	Ağsayıvere Ağsayıveresin Ağsayıverelim Ağsayıvereler Ağsayıveresiniz Ağsayıveresinler	Gülümseyivere Gülümseyiveresin Gülümseyivereyim Gülümseyivereler Gülümseyiverseniz Gülüseyivereler	Doğuruvere Doğuruveresin Doğuruvereyim Doğuruvereler Doğuruveresiniz Doğuruvereler	Emzirivere Emziriveresin Emzirivereyim Emzirivereler Emziriveresini Emziriverelim	gaib muhatab mütekellim gaib muhatab mütekellim
	El-Mezîdü fîhi –dIr	El-Mezîdü fîhi't-tâ	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr	El-mezîdü fîhi –sA ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ	
Müfred	Yazdırıvere	Söyledivere	Söyleşdirivere	Söylendirivere	Ağsadıvere	Gülümsetivere	Doğurtuvere	Emzirtivere	gaib
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi -mAsA ve't-tâ ve ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve -dIr	
müfred	Yazdırtıvere	Söylendirivere	Söyleştirivere	Söylendirivere	Ağsattırıvere	Gülümsettirivere	Doğurtuvere	Emzirtivere	gaib

	El-Mezîdü fîhi –dIr ve't-tâ ve -dIr	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi'nûn ve –dIr ve't-tâ ve –dIr	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve –dIr ve't-tâ	
müfred	Yazdırtırıvere	Söylettirtirivere	Söyleştirtirivere	Söylendirtirivere	Ağsattırıvere	Gülümsettirtivere	Doğurtturtuvere	Emzirttirtivere	gaib

(134)

El-Mechulü'l-Vücudî									
	El-Mezîdü fîhi'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'nûn ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –sA ve'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve'n-nûnü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve'l-lâmü'l-mechuliyye	El-Mezîdü fîhi –zIr ve'l-lâmü'l-mechuliyye	
	Yazılıvere	Söylenivere	Söyleşilivere	Söylenilevere	Ağsanıvere	Gülümsetivere	Doğuruluvere	Emzilivere	gaib
	El-Mezîdü fîhi –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'ş-şîn ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'n-nûn ve –dIr ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –sA ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –mAsA ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi'r-râ ve't-tâ ve'l-lâm	El-Mezîdü fîhi –zIr ve't-tâ ve'l-lâm	
müfred	Yazdırılıvere	Söyletilivere	Söyleştirilivere	Söylendirilivere	Ağsatılıvere	Gülümsetilivere	Doğurtuluvere	Emzirtilivere	muhatab

Tenbihât

Tenbih-i Evvel

Fiil-i emr-i mürekkeb-i izâfî vesairleri fiil-i emr-i basit meselli iki kısm olup kısm-i evvel ancak müfred muhatab ve müfred gaib ve cemi muhatab ve cemi gaib olduğu ve kısm-i sânî hem müfred gaib ve müfred muhatab ve cemi gaib ve cemi muhatab ve hem de mütekellim-i vahde ve mütekellim-i ma'a'l-gayr olduğu emsile-i mesrûdeden müstebân ve maksad-i sânînin on birinci babından zahir ve nümâyân olur.

Tenbih-i Sânî

(-A,–DA, –DAn) harfleriyle mutrif olan mefâ'îl ve müte'allikât-i fiil nâ'ib-i fail oldukları surette ol harfleri hazf ile müte'allikât-i mezkureyi ef'âl-i mechuleye îsâl mümteni olduğu mezîdün fîhi'n-nûn ve mezîdün fîhi'l-lâm bablarından be-dîdâr ve mezîdün fîhi'ş-şîn ve mezîdün fîhi'n-nûn ve mezîdün fîhi –sA ve mezîdün fîhi –mAsA kısmları ise nûn ve lâm-i mechuliyyelerden birinin iltihâkıyla mechul oldukları takdirce nâ'ib-i failleri hurûf-i erba'a-i mezkure ile mutrif mefâ'îl ve müte'allikât-i fiil olacağı der-kâr olmağın işbu dört kısm mezîdün fîhlerin mechullerinde ancak müfred gaib kısmı olup müfred muhatab ve müfred mütekellim ve cemi gaib ve cemi muhatab ve cemi mütekellim sîgaları bulunamayacağı zahir ve aşikar olur. Bu surette fiil emr-i mürekkeb-i izâfîden kısm-i evvelin siyag-i muhtelifü'l-ünvânâtı bin iki yüz nev olup iki yüz doksan beş nev müfred muhatab ve üç yüz on beş nev müfred gaib ve iki yüz doksan beş nev cemi muhatab ve iki yüz doksan beş nev cemi gaib sîgaları olur. Ve kısm-i sânînin siyagı dahi bin yedi yüz doksan nev olup üç yüz on beş nev müfred gaib ve iki yüz doksan beş nev müfred muhatab ve iki yüz doksan beş nev müfred mütekellim ve iki yüz doksan beş nev cemi gaib ve iki yüz doksan beş nev cemi muhatab ve iki yüz doksan beş nev cemi mütekellim sîgaları olmakla fiil-i emr-i mürekkeb-i izâfînin mecmû siyag-i muhtelifü'l-ünvânâtı iki bin dokuz yüz doksan nev olur.

ESERİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİYLE KISMEN ÇEVİRİ NİTELİĞİNDEKİ İÇERİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME*

* Bu bölüm günümüz Türkçesine tam olarak çeviri değildir. Genel olarak bahsedilen konular belirtilmiştir.

(122) Birinci Konu

(-I) zarf fiil ekinin (ver-) fiiliyle kullanılışı üzerinde durulur (yazıver söyleyiver) gibi. Bu durumda daha çok gelecek zaman ifadeli birleşik yapılar oluşturulur.

Ek

(-I) zarf fiil eki ve (ver-) fiiliyle yapılan birleşikler daha çok haber kipiyle kullanılır. (Zeyd yazıverdi.) gibi.

İkinci Konu

(-Up) zarf fiil ekinin (dur-, yat-) fiilleriyle beraber daha çok devamlılık anlattığı belirtilir(İşin yoksa yat, dur. Dur, yat. Yatıp durma, durup yatma.) gibi.

Ek

İkinci konuda anlatılan ifade devamlılık içeriklidir.

Üçüncü Konu

(-A) zarf fiil eki ve (dur-, ko-) fiilleriyle yapılan birleşik fiiller anlatılır (yazadur, söyleye ko) gibi. Bu biçimler de yine devamlılık bildirirler.

Ek

Üçüncü konuda anlatılan biçimler haber kipleriyle kullanılarak devamlılık bildirirler(Şimdilik yaza durmuş. Yata kodu.) gibi.

Dördüncü Konu

(-A) zarf fiil eki ve (kal-) fiiliyle yapılan birleşikler anlatılır (bakakal, uyuyakal) gibi. Bu biçimlerde de kararlılık ifadesi vardır.

Ek

Dördüncü konuda anlatılan biçimlerde kararlılık ifadesi vardır.

Beşinci Konu

(-A) zarf fiil eki ve (bil-) fiiliyle yapılan ve yeterlik ifade eden biçimler üzerinde durulur (Hele yazabil. Hele söyleyebil.) gibi. Bu anlatımlarda devamlılık anlamı da vardır.

Ek

(Zeyd okuyabilmiş. Amr anlayabilir.) gibi cümlelerde yeterlik ifadesi vardır.

Altıncı Konu

(-A) zarf fiili ve (gör-) fiiliyle yapılan birleşikler anlatılır (tutagör, söyleyegör) gibi. **(123)** Bu biçimlerde süreklik ve çabukluk ifadesi vardır.

Ek

Altıncı konudaki biçimler çabukluk da ifade ederler (Zeyd söyleyegörmüş, yazagördü.) gibi.

Yedinci Konu

(-A) zarf fiil eki ve (yaz-) fiiliyle yapılan birleşikler üzerinde durulur. (yazayazdı, söyleyeyazmış) gibi. Bu biçimler yaklaşma bildirirler.

Ek

Zarf fiilli birleşik fiiller kök biçimlerine göre anlam bakımından dokuz başlık altında toplanırlar.

I

(-I) zarf fiil eki (ver-) fiiliyle tekrar ifade eder (Yazı yazıver. Söyleyi söyleyiver.) gibi.

Ek

Birinci konuda anlatılan biçimler haber kipinin bütün şekilleriyle kullanılır.

II

(-Up) zarf fiil eki ve (dur-, yat-) fiilleriyle birleşen biçimler devamlılık ifade ederler (Söyleye verip durma. Yazıverip yatma.)

Ek

İkinci konuda anlatılan biçimler haber kipi anlamlıdır.

III

(-A) zarf fiil eki ve (ko-, dur-) fiileriyle kullanılan biçimler de devamlılk ifade ederler (yazıvere dur, söyleyivere ko) gibi.

Ek

Üçüncü konuda anlatılan biçimler devamlılık ifadelidirler.

IV

(-A) zarf fiil eki (bil-) fiiliyle birlikte kullanılarak yeterlik, imkân ifade eder (Hele yazıverebil. Hele söyleyivermeyebil.) gibi.

Ek

Dördüncü konuda anlatılan biçimler haber kipleriyle kullanılabilir (yazıverebilir) gibi.

V

(-A) zarf fiil eki (gör-) fiiliyle birlikte kullanılarak çabukluk ifade eder **(124)** (yazıveregör) gibi.

Ek

Beşinci konuda anlatılan biçimler haber kipleriyle kullanılabilir (yazıveregördü) gibi.

VI

(-A) zarf fiil eki (yaz-) fiiliyle birlikte kullanılarak gelecek zaman ve yakınlaşma ifade eden biçimler oluşturulur (söyleyivereyazdı, yazıvereyazmış) gibi.

Ek

Altıncı konudaki ifadeler yaklaşma anlatırlar.

VII

(-A) zarf fiil eki (bil-) fiiliyle birlikte kullanılarak hem devamlılık hem de yeterlik ifade ederler (yazıp durmayabil, hele söyleyip yatmayabil) gibi.

Ek

Yedinci konudaki ifadeler yeterlik ve devamlılık anlatırlar (Zeyd okuyup durmayabilir.) gibi.

VIII

(-A) zarf fiil eki ve (gör-) fiiliyle birlikte kullanılarak devamlılık ve çabukluk ifade ederler (yazıp durmayagör, söyleyip yatmayagör) gibi.

Ek

Sekizinci konuda anlatılan biçimler çabukluk ve devamlılık ifadelidirler. (yazıp durmayagördü) gibi.

IX

(-A) zarf fiil eki ve (yaz-) fiiliyle oluşturulan biçimler genellikle geçmiş zaman ifadeli devamlılık ve çabukluk ifade ederler (yazıp durmaya yazdı, gidip yatmaya yazmış) gibi.

Ek

Zarf fiilli birleşik fiiller türemiş biçimlerle kullanılışlarına göre devamlılık, yaklaşma, çabukluk ifade ederler ve yedi bölüm olarak incelenirler.

I

(-A) zarf fiil eki (dur-, yat-) fiilleriyle birlikte kullanılarak gelecek zaman ve devamlılık anlatırlar (Yazı yazıverip durma. Söyleyi söyleyiverip yatma.) gibi.

Ek

Birinci konuda anlatılan biçimler geniş ve gelecek zamanı kapsarlar (Yazı yazıverip durma.) gibi.

II

(-A) **(125)** zarf fiil eki (bil-) fiiliyle birlikte kullanılarak tekrar ifadeli yeterlilik anlatırlar (Hele söyleyiverebil.) gibi.

Ek

İkinci konuda anlatılan biçimler haber kipi ile yeterlik anlatırlar (yazı yazaverebilir) gibi.

III

(-A) zarf fiil eki (gör-) fiiliyle kullanılarak tekrar ifade ederler (Yazı yazıveregör.) gibi.

Ek

Üçüncü konuda anlatılan biçimler haber kipiyle tekrar ifade ederler (Zeyd yazı yazıveregördü.) gibi.

IV

(-A) zarf fiil eki (yaz-) fiiliyle birlikte kullanıldığında yaklaşma ve gelecek zaman ifade ederler (Yazı yazıvere yazdı. Söyleyi söyleyivere yazmış) gibi. Ayrıca zorlanmayı da ifade ederler.

Ek

Dördüncü konuda anlatılan biçimler haber kipleriyle kullanılarak yaklaşma ifade ederler (Yazı yazıvermeye yazdı.) gibi.

V

(-A) zarf fiil eki ve (bil-) fiiliyle yapılan birleşikler devamlılık ve yeterlik ifade ederler (Hele söyleyivermeyip durmayabil) gibi.

Ek

Beşinci konuda anlatılan biçimler haber kipleriyle devamlılık ve yeterlik anlatırlar (Zeyd yazıverip durabilir.) gibi.

VI

(-A) zarf fiil eki ve (gör-) fiiliyle yapılan birleşikler haber kipleriyle kullanılan devamlılk bildiren ifadeler i içerir (Söyleyiverip durmayagör.) gibi.

VII

(-A) zarf fiil eki ve (yaz-) fiiliyle yapılan birleşikler **(126)** devamlılık ve yaklaşma bildirirler (Yazıverip durmaya yazdı.) gibi.

Ek

Türemiş zarf fiilli birleşik biçimlerindeki anlamlarına göre üç bölüme ayrılırlar.

I

(-A) zarf fiil eki ve (bil-) fiiliyle yapılan biçimler tekrar, devamlılık, yeterlik anlatırlar (Hele yazı yazıverip durmayabil. (Hele söyleyi söyleyiverip durmayabil.) gibi.

Ek

Birinci konudaki birleşik fiilerle yapılan şekiller devamlılık anlatırlar (Söyleyi söyleyiverip durabilir.) gibi.

II

(-A) zarf fiil eki ve (gör-) fiiliyle yapılan biçimler tekrar ve gelecek zaman anlatırlar(Söyleyi söyleyiverip durmayagör.) gibi

Ek

İkinci konudaki birleşik fiiller haber kipleriyle kullanıldığında tekrar ve gelecek zaman ifade ederler (Zeyd söyleyi söyleyiverip durmaya gördü, yine olmadı.) gibi.

III

(-A) zarf fiil eki ve (yaz-) fiiliyle yapılan birleşikler geçmiş zaman dışında kullanılmazlar (Söyle söyleyiverip durmaya yazdı.) gibi.

Ek

Bütün türemiş fiiller anlamca uygun oldukları takdirde zarf fiilli birleşik fiil olarak kullanılabilirler. (-ş-, –n –, -sA –, -mAsA – , –zIr-, –t-, –DIr –,- l-) ekleri ile türetilen fiiller, (-sUn, –sUnlAr, –A, –AlAr) ve **(127** (-mAk,–mA, –Iş, –yor, –zIr, –AcAk, –IsAr, –mAlI, –An) ekleriyle veya (idi, imiş, ise) biçimleriyle birleşebilirler (söyleştirttiriveriyor, söyleştiriverebilirsiniz, söyleştirttiriverip durabilir, söylemeyiverip durur, söyleyivermeyip durur, söyleyiverip durma) gibi. **(128)** (-I, –A, –Up) ekleriyle birleşik fiiller yapılır (yazıver, söyleyegör, yazıp durma) gibi. (Çıka geldi. Otura düştü. Güle geldi, güle gider.) gibi. Türemiş fiiller kullanıldıkları zamanlara ve özel biçimlere göre yirmi altı bölüm olarak incelenmiştir.

Birinci Bölüm

(-I) zarf fiil eki ile kullanılan (ver-) fiili her tür kök veya gövdeye eklenir, ayrıca bütün zamanları da ifade eder (Parayı alıver. Bekr'e gülüver.) gibi. Ve kendine ait özel bir ifadeyi belirtir.(Bu bölüm 134. sayfaya kadar metin bölümündeki tablolarla anlatılır.)

(134) Uyarılar

I

Birleşik fiillerin bütün şahıslarla olmak üzere teklik çokluk biçimleri de kullanılır.

II

(-A,–DA, –DAn) ekleri etken ve edilgen fiil yapılarına ait bütün isim ve sıfat fiillere getirilerek isim çekim kurallarına göre uygulamalar yapılır.

DİLBİLGİSİ TERİMLERİ SÖZLÜK - DİZİNİ*

* Terimler sözlük dizini oluşturulurken terimlerin geçtiği sayfalar belirtilmiştir. Terim sayfada birkaç kere geçse de dizinde bir kere belirtilmiştir. Anlam verilirken bazı terimler birkaç eki kapsamaktadır. Burada sadece bir ek verilmiştir, diğerleri… şeklinde belirtilmiştir. Zor anlaşılır veya karışma ihtimali olan durumlarda birer örnek verilmiştir.

C

cemi Çokluk, 128, 129, 130, 131, 132, 133.

E

edat-i meful İsim hal eki, 128.

edevât Ekler, 127, 128.

ef'âl Fiiller, 127, 128.

ef'âl-i mürekkebe Birleşik fiiller, 127.

ef'âl-i nâkısa Ek fiil, 127.

emr Emir zamanı, fiil kök veya gövdesi, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

emr-i hazır 2. şahsın olumlu emri, fiil kök veya gövdesi, 122, 123, 124, 125, 126, 128, 1333, 134.

emr-i mürekkeb-i sülâsî 3 harfli fiil ile birleşmiş emir veya fiil kök ya da gövdesi, 123.

F

fail Özne, 122, 123, 124, 125, 126.

fiil-i hal-i müstakbel Gelecek zaman ifade eden fiil, 127.

fiil-i ihbarî Haber kipi, 122, 123, 124, 125.

fiil-i mürekkeb-i iktidarî Birleşik yeterlik fiili, 128.

G

gaib 3. şahıs, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

H

harf Ek, 122

hazf Harf, ek vs atma, 122.

humâsî Beş harfli, 126.

hurûf Ekler, 126, 127.

İ

iktidarî Yeterlik fiili, 122, 124, 125, 126, 132, 133.

istimrârî Devamlılık bildiren, 122, 123.

izafet Tamlama, 122, 125, 126.

izâfet-i hakikiyye İsim tamlaması, 128.

K

kaziyye-i izâfiyye Tamlama hali, 122.

kesre Arapçada harfi i okutan işaret, 127.

M

malum Etken, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

masâdır Mastarlar, 127.

masdar-i aslî Mastar, 127.

masdar-i muhaffef Hafifletilmiş mastar((-mA) ile yapılan), 127.

mazi Di'li geçmiş zaman, 124, 125, 126, 127.

mechul Edilgen, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

menfî Olumsuz, 128.

mensubun bih Kendisine bağlı olan, 122.

mezîdün fîh Türemiş fiil, 127, 128, 129, 133, 134.

muhatab 2. şahıs, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

mücerred Türememiş, kök, 122, 123, 125, 127.

müfred Teklik, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

mürekkeb Birleşik, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 131, 132, 133.

müştak Türemiş, 122, 123, 124, 126.

müştakkât Türemişler, 127.

mütekellim 1. şahıs, 127, 129, 130, 131, 132, 133, 134.

R

rubâ'î Dört harfli, 124, 125, 127.

S

sîga Kip, 126, 127, 134.

siyag Kipler, 128, 134.

sülâsî Üç harfli, 123, 125, 127.

sünâ'î İki harfli, 122, 126, 127.

Z

zamâ'ir-i muttasıla İyelik ekleri, 127.

zaman-i müstakbel Gelecek zaman, 122, 123, 124, 126, 127.

SÖZLÜK*

* Sözlüğe metinde geçen bugün anlaşılması zor olan kelimeler ve kelime grupları alınmıştır. Yanlarında Arapça (Ar.) ve Farsça (Far.) oldukları belirtilmiştir. Okunuşları için metinde olduğu gibi son *Yazım Kılavuzu* esas alınmıştır.

A

ati'l-beyan Gelecekte açıklanacağı üzere.

B

bi-hasebi's-simâ İşitme yoluyla, işiterek.

H

hades Eylem, hareket.

İ

ibtidâr Ortaya çıkma.

iktirâbiyye Yakınlaşma.

K

kâ'in Oluşan, meydana gelen.

kazayâ-yi müveccihe Belirtilen eylemler.

L

lâhik Ekleyen.

luhûk Ekleme.

M

mâ ra'z-zikr Anlatıldığı üzere.

mahlû Dışta bırakılmış.

medlûl Ait olan.

menzû Anlatılan.

merkum Anlatılan.

mevâd Kaynak.

mugayyire Değiştirilmiş.

münkalib Değiştirilmiş, yenileştirilmiş.

münsalih Birbirine bağlı.

müsâra'at Hızlandırılmış.

müsemma Adlandırılmış.

T

tesmiye Adlandırma.

TIPKIBASIM

بولنان افعال ناقصهٔ ثمانیه اعتباریله سکز نوع ایسه‌ده معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله یدی نوعه منزل
اولور ﴿ نوع اول ﴾ اخرینه (ای) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر حاضر
ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مخلوع اولان (ویر) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویر
سویله‌یی ویر) کبی بونوع امر مرکب ثنائیك جزؤ اولی بولنان امر انجق حدث منسوب بهه وجزؤ اخیری
اولان (ویر) امری دخی جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای حرفی اولان اضافه ونسبت امریه‌یه وزمان مستقبله
دلالت ایتمکله نوع مرقوم (امر مرکب اضافی) تسمیه اولنمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب اضافیدن مشتق
اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیه اولور (زید یازی ویردی) کبی ﴿ نوع ثانی ﴾
(اوب) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منزوع اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب
بهدن مخلوع اولان (طور یات) امرلرندن بریله مرکب اولان امر حاضردر شوقدرکه آتی الذکر ایکنجی
بابده تفصیل اولنه‌جغی وجهله (اوب) حرفی بعض صورتده وجوباً وبعض صورتده جوازاً حذف وتقدیر اولنور
(ایشك یوقسه یات طور طوریات یاتوب طورمه طوروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکبك جزؤ اولی اعتباریله
انجق حدث منسوب بهه وجزؤ اخیری بولنان (طور ویات) امرلری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده کائن
استمراریٔ انتشاری‌یه وهم نسبت امریه‌یه وزمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاری) اسمیله مسمی
اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ
انتشاریه اولور ﴿ نوع ثالث ﴾ اخرینه (ه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مخلوع
اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مسلوخ ومنزوع اولان (طور قو) امرلرندن مرکب
اولان امر حاضردر (یازه طور سویله‌یه قو) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق
حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن استمرار موقته ونسب امریه‌یه وزمانه دلالت
ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ توقیتی) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل
اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ توقیتیه اولور (شمدیلك یازه طورمش یاته قودی) کبی
﴿ نوع رابع ﴾ اخرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر حاضر قارالذات
ایله حدث مستقل ومنسوب بهدن مجرد اولان (قال) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یاقه قال اویویه
قال) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله حدث منسوب بهه وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك
مدلولنده کائن معنای ثبات استقراره ونسبت امریه ایله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب استقراری) اسمیله تسمیه
اولنمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استقراریه
وثباتیه اولور ﴿ نوع خامس ﴾ اخرینه (ه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد اولان
امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن عاری اولان (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر
(هله یازه یل هله سویله‌یه یل) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه
وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای مقدوریت وامکانه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله
دلالت ایتمکله (امر مرکب اقتداری وامکانی) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان
فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اقتداریه وقضیهٔ امکانیه اولور (زید اوقویه بیلش عمرو
اکله‌یه بیلور) کبی ﴿ نوع سادس ﴾ اخرینه (أه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ
اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مخلع اولان (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر
(طوته کور سویله‌یه کور) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ
اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای سرعت واندازه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله

(امر مرکب ابتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ ابتداریه اولور (زید سویله‌یه کورمش یازه کوردی) کبی ﴿ نوع سابع ﴾ اخرینه (ه ه) حرفنك لحوقیله نسبتدن وزماندن بالکلیه مخلوع اولان امر حاضر ایله بحسب السماع حدث منسوب بهدن مسلوخ اولان (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردر شوقدر که امر مرکب مرقومی یاماضیٔ محسوس النسبه و یا ماضی منقول النسبه صیغه‌سنه تحویل وتبدیل ایتدکجه استعمال جائز اولمز (یازه یازدی سویله‌یه یازمش) کبی بونوع امر مرکب ثنائی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك وقوعه قرینه‌ونسبت امریه ایله زمان مستقبله‌دلالت ایتمکله (امر مرکب اقترانی) اسمیله تسمیه اولنمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان ماضیلر فاعلاریله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اقترانیه اولورلر وامر مرکب ثلاثی معانی متنوعهٔ مختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله طقوز نوعدر ﴿ نوع اول ﴾ عمل مکرره دلالت ایچون جزؤ اولی (ای) حرفیله بیله تکریر اولنان امر مرکب اضافیدر (یازی یازی ویر سویله‌یی سویله‌یی ویر) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ اخیری اعتباریله جزئین مکرر ینك مدلولرنده کائن معنای اضافته ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ مکرر العمل اولور ﴿ نوع ثانی ﴾ اخرینه (اوب) حرفنك لحوقیله جزؤ اولی کبی جزؤ اخیری منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مارالذکر (طور یات) امرلرندن مرکب اولان امر حاضردر (سویله‌یی ویروب طورمه یازی ویروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمرار انتشاریه ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریه اولور ﴿ نوع ثالث ﴾ اخرینه (ه ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (قو طور) امرلریله مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویره‌طور سویله‌یی‌ویره‌قو) کبی بو نوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمراریٔ موقته وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله‌دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ توقیتی) اسمیله‌مسمی‌اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ توقیتیه اولور ﴿ نوع رابع ﴾ اخرینه (ه ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن مجرد اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله یازی ویره‌یل هله سویله‌یی ویرمه‌یه‌یل) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیه اضافیهٔ اقتداریه اولور (یازی ویره‌یلور) کبی ﴿ نوع خامس ﴾ اخرینه (ه ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد وخالی اولان امر مرکب اضافی ایله مارالذکر (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی ویره‌کور) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافته وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای

سرعت وابتداره وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ ابتداری) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ ابتداریه اولور (یازی ویره کوردی) کبی ﴿ نوع سادس ﴾ اخرینه (ه ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافی ایله مار الذکر (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردرکه آنفاً ذکر اولندیغی اوزره ماضیلره تحویل و تبدیل اولنمدقجه استعمال اولنمز (سویله‌یی‌ویره یازدی یازی ویره یازمش) کبی بونوع امر حاضر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای اقترابه‌وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان ماضیلر فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقترابیه اولور ﴿ نوع سابع ﴾ اخرینه (ه ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه عاری وخالی اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازوب طورمه‌یه‌یل هله سویله‌یوب یاتمه‌یه‌یل) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمراریٔ انتشاریه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ اقتداری) تسمیه اولنمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریه اولور (زید اوقویوب طورمه‌یه‌یلور) کبی ﴿ نوع ثامن ﴾ اخرینه (ا ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازوب طورمه‌یه کورسویله‌یوب یاتمه‌یه کور) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمراریٔ انتشاریه وجزؤ اخیری اعتباریله معنای سرعت وابتداره دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ ابتداریٔ) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ ابتداریه اولور (یازوب طورمه‌یه کوردی) کبی ﴿ نوع تاسع ﴾ اخرینه (ا ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه مسلوخ ومخلوع اولان امر مرکب استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیلره اصاغه وتحویل اولنمدقجه استعمال اولنمز (یازوب طورمه‌یه یازدی کیدوب یاتمه‌یه یازمش) کبی بونوع امر مرکب ثلاثی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاریه‌وجزؤ اخیری اعتباریله ینه جزؤ اولده کائن معنای اقترابه‌ونسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب استمراریٔ انتشاریٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مرقومدن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیه اولور وامر مرکب رباعی معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتلری اعتباریله یدی نوعدر ﴿ نوع اول ﴾ جزؤ اخیرینه (ا ه) حرفی لاحق اولمغله نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر الاول ایله مار الذکر (طور یات) امرلرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی یازی ویروب طورمه سویله‌یی سویله‌یی ویروب یاتمه) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله حدث مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکرر ینده کائن معنای اضافی‌یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکرر ینده کائن معنای استمرار انتشاری‌یه وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مرقومدن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویروب طورور) کبی ﴿ نوع ثانی ﴾ جزؤ اخیرینه (ا ه) حرفی لاحق اولمغله

نسبتدن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل ایله مارالذکر (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله سویله‌یی سویله‌یی ویره‌یل) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزئین مکررین عمل مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکررینده کائن معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه وزمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقتداریٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مأخوذ اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویره‌یلور) کبی ﴿ نوع ثالث ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مجرد اولان امر حاضر اضافیٔ مکرر الاول ایله مار الذکر (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (یازی یازی ویره‌کور) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اول وثانیده کائن معنای اضافه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اول وثانیده کائن معنای مسارعت وابتداره وهمده نسبتله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ ابتداریٔ مکرر العمل) اولور ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ ابتداریهٔ مکرر العمل اولور (زید یازی یازی ویره‌کوردی) کبی ﴿ نوع رابع ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه وزمان مستقبلدن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیده اصاغه وافراغ اولنمدقجه مستعمل اوله‌مز (یازی یازی وره یازدی سویله‌یی سویله‌یی وره یازمش) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی وثانیسی اعتباریله عمل مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزؤ اول وثانیده کائن معنای اضافه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اول وثانیده کائن معنای اقترابه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ اقترابیٔ مکرر العمل) اسمیله تسمیه اولنمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ اقترابیهٔ مکرر العمل اولور (یازی یازی ویرمیه یازدی) کبی ﴿ نوع خامس ﴾ جزؤ اخرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه مخلوع اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ ایله مار الذکر (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله سویله‌یی ویروب طورمه‌یه یل) کبی بونوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای اضافه وجزؤ ثالثی اعتباریله یه جزؤ اولك مدلولنده کائن معنای استمرار انتشاریه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولك مدلولنده معنای مقدوریت وامکانه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ اقتداریٔ) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیه اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریه اولور (زید یازی ویروب طوره یلور) کبی ﴿ نوع سادس ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (کور) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کور) کبی بو نوع امر مرکب رباعی جزؤ اولی اعتباریله انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافه وجزؤ ثالثی اعتباریله یه جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاریه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای مسارعت وابتداره وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاریٔ ابتداریٔ) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استمراریهٔ انتشاریهٔ ابتداریه اولور ﴿ نوع سابع ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفنك لحوقیله نسبت امریه‌دن وزماندن مجرد اولان امر مرکب اضافیٔ استمراریٔ انتشاری ایله مار الذکر (یاز) امرندن مرکب اولان امر حاضردرکه ماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه‌لره تحویل اولنمدقجه مستعمل اولمز (یازی ویروب طورمه‌یه یازدی) کبی بو نوع امر مرکب رباعی

جزؤ اولی اعتباریله انجق مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهه وجزؤ ثانیسی اعتباریله جزؤ اولده کائن معنای اضافه وجزؤ ثالثی اعتباریله بنه جزؤ اولده کائن معنای استمرار انتشاری یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزؤ اولده کائن معنای اقترابه وهمده نسبت امریه ایله زمانه دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ اقترابی) اسمیله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیه اولور وامر حاضر مرکب خامسی معانیٔ متنوعه ومختلفه‌یه دلالتی اعتباریله اوچ نوعدر ﴿ نوع اول ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن بالکلیه منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (یل) امرندن مرکب اولان امر حاضردر (هله یازی یازی ویروب طورمه‌یه یل) کبی بو نوع امر مرکب خامسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکرریندہ کائن معنای اضافه وجزؤ رابعی اعتباریله بنه جزئین مکرریندہ کائن معنای استمرار انتشاری یه وجزؤ اخیری اعتباریله معنای امکان ومقدوریته دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ اقتداریٔ مکرر العمل) اسمیله تسمیه اولنمشدر (هله سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه یل) کبی ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طوره بیلور) کبی ﴿ نوع ثانی ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن منسلخ اولان امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (کور) امرندن مشتق اولان امر حاضردر (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کور) کبی بو نوع امر مرکب خامسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرره وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکرریندہ کائن اضافه وجزؤ رابعی اعتباریله بنه جزئین مکرریندہ کائن استمرار انتشاری یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکرریندہ کائن معنای ابتداره وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ ابتداریٔ مکرر العمل) ایله مسمی اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان فعل اخباری فاعلیله قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استراریهٔ انتشاریهٔ اقتداریهٔ مکرر العمل اولور (زید سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه کوردی بنه اولمدی) کبی ﴿ نوع ثالث ﴾ جزؤ اخیرینه (اه) حرفی لاحق اولمغله نسبت امریه‌دن وزماندن مجرد وعاری اولان امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ مکرر العمل ایله مار الذکر (یاز) امرندن مشتق اولان امر حاضردر که صیغه‌سنی ماضیٔ محسوس النسبه ومنقول النسبه صیغه‌لرینه تحویل ایتدکده مستعمل اولمز (سویله‌یی سویله‌یی ویروب طورمه‌یه یازدی) کبی بو نوع امر مرکب خامسی جزؤ اول وثانیسی اعتباریله حدث مکرر منسوب بهه وجزؤ ثالثی اعتباریله جزئین مکرریندہ کائن اضافه وجزؤ رابعی اعتباریله بنه جزئین مکرریندن کائن استمرار انتشاری یه وجزؤ اخیری اعتباریله هم جزئین مکرریندہ کائن مقاربه معناسنه وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله (امر مرکب اضافیٔ استراریٔ انتشاریٔ اقترابیٔ مکرر العمل) اسمیله مسمی وموسوم اولمشدر ﴿ مهمه ﴾ امر مرکب مذکوردن مشتق اولان ماضیلر قضایای موجهه‌دن قضیهٔ اضافیهٔ استراریهٔ انتشاریهٔ اقترابیهٔ مکرر العمل اولور ﴿ ثالثاً ﴾ معلوم اوله که انفاً ذکر اولندیغی اوزره امر حاضر مرکب یا ایکی امردن مرکبدر ویا مختلف المواد اوچ امردن مرکبدر ویاخود بشه مختلف المواد درت امردن مرکبدر پس اکر ایکی امردن مرکب اولاورسه جزؤ اول نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ اخیر دخی مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهدن منسلخ اولوب جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ اخیر دخی حدث معلومك لوازمندن اولوب جزؤ اولده کائن معنای حرفی ایله نسبت امریه‌دن وزمان مستقبله دلالت ایتمکین حروف مغیرة الاحداث اسمیله مسمی اولوب جائز الاجتماع اولان اشبو (ش ن سه مسه د زر ت در ل) حرفلری امر مرکب ثنائینك انجق جزؤ اولنده وادوات غیبتدن (سون سونلر اه اولر) حروف مغیرة النسبه اسمیله مسمی اولوب

ممتنع الاجتماع اولان حرفلردن اشبو (مق یامك مه اش ایور و ز مجق یا اجك ایسر مه لی آن) حرفلری وکذا حروف مغیرة النسبه منزله‌سنده بولنان (ایدی ایمش ایسه) فعللری ایله ضمائری متصله امر مرکب ثنائیلك انجق جزؤ اخیرینه لاحق ومتصل اولورلر بوصورتده امر مرکب ثنائی ابواب اتی البیاندن ظاهر ونمایان اوله‌جغی وجهله جزؤ اولی اعتباریله مزید فیه الشین والنون و (سه) و (مسه) و (ر) و (زر) و (ت) و (در) و (ل) اولور وجزؤ اخیری اعتباریله غائب متکلم مصدر اصلی مصدر مخفف حاصل مصدر فعل حال مستقبل مرجو النسبه مستقبل مجزوم النسبه مستقبل مؤکدالنسبه فعل مربع النسبه صفت حادثه ماضی محسوس النسبه ماضی منقول النسبه فعل مثلث النسبه اولور (سویله شدرتدری وریبور) کبی واکر اوچ امردن مرکب اولورسه بنه جزؤ اول نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ ثانی هم مفهومیتده مستقل حدث منسوب بهدن وهم نسبت امریه ایله زمان مستقبلدن وجزؤ اخیر دخی حدث منسوب بهدن منسلخ اولوب جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانی جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالته وجزؤ اخیر دخی جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالتله نسبت امریه‌یه وزمان مستقبله دلالت ایتمکین مذکور حروف مغیرة الاحداث انجق جزؤ اولنه وحروف مغیرة النسبه و (ایدی ایمش ایسه) فعللری وادوات غیبت وضمائر متصله انجق جزؤ اخیرینه لاحق ومتصل اولوب امر مرکب ثلاثی دخی امر مرکب ثنائی مثللی جزؤ اولی اعتباریله ذکر اولنان مزید فیهلره وجزؤ اخیری اعتباریله مصادره ومشتقات سائره‌یه منقلب اولور اما جزؤ ثانی هم حدث منسوب بهدن عاری وهمده نسبتدن وزماندن بالکلیه مجرد وحالی اولدیغندن امر مرکب ثلاثی جزؤ ثانی متوسط اعتباریله هم مزید فیه اوله‌مز وهمده مصدر وفعل حال وصفت وغائب ومتکلم وغیریلر صیغه‌لرینه متحول اوله‌مز (سویله شدریوره یلورسکز) کبی واکر درت امر مختلف الموادن مرکب اولورسه جزؤ اولی نسبت امریه‌دن وزماندن وجزؤ ثانی ایله جزء ثالث هم حدث منسوب بهدن وهم نسبت امریه ایله زماندن وجزؤ اخیر دخی انجق حدث منسوب بهدن منسلخ اولدقلری جهتله جزؤ اول انجق حدث منسوب بهه وجزؤ ثانی ایله جزؤ ثالث جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان برر حالته وجزؤ اخیر دخی هم جزؤ اولده کائن معنای حرفی اولان حالته وهمده نسبت امریه ایله زمان مستقبله دلالت ایتمکله امر مرکب رباعی دخی امر مرکب ثنائی وثلاثی مثللی جزؤ اولی اعتباریله ذکر اولنان مزید فیهلره وجزؤ اخیری اعتباریله مصادره ومشتقات سائره‌یه وغائب ومتکلم صیغه‌لرینه منقلب اولوب جزؤ ثانی وجزؤ ثالث اعتباریله اتفاقاً ذکر اولنان سببه مبنی هم مزید فیه اوله‌مز وهمده مصادره ومشتقات سائره‌یه تبدیل وتحویل اولنه‌مز (سویله‌شدرتدری وروب طوره‌یلور) کبی وبوده معلوم اوله‌که افعال ناقصه‌دن (ایدی ایمش ایسه) فعللری لاحق اولدقلری امر حاضرك متضمن اولدیغی نسبت امریهٔ استقبالیه‌یی تبدیل وتغییر ایتمده حروف مغیرة النسبه‌یه مشابه اولدیغی کبی بنه افعال ناقصه‌دن (وریر طورریات قو قال بیل کور یاز) فعللری دخی لاحق اولدقلری امر حاضرلك متضمن اولدقلری حدثلرده کائن معنایه دلالتلری جهتیله اول حدثلری تبدیل وتغییر ایتمده حروف مغیرة الاحداثه مشابه اولملریله حروف مغیرة الاحداثدن (مه) حرفیله برامرده اجتماعلری صورتنده افعال مذکوره‌نك فعلیتلری جهتنه نظراً (مه) حرفنی تقدیم ایتمه جائز اولور (سویله‌مه‌یی وروب طورر) کبی وحروف مغیرة الاحداثه مشابهتلری جهتنه نظراً (مه) حرفنی تأخیر جائز اولور (سویله‌یی ورمه‌یوب طورر سویله‌یی وروب طورمه) کبی بوصورتده امر مرکب بالکز جزؤ اولی اعتباریله وبالکز جزؤ ثانی وبالکز جزؤ ثالث وبالکز جزؤ رابع اعتباریله مزیدفیه (مه) اولور ﴿ رابعاً ﴾ معلوم اوله‌که افعال مرکبه‌دن ماضی محسوس النسبه وماضی منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌دن هر برنك جزء اخیرلری بولنان (ایدی ایمش ایسه) فعللری هم حدثدن بالکلیه مسلوخ وهم اولارنده‌کی همزات لاجل التخفیف کسره‌لریله یله محذوف اولدیغندن وجزء اولری بولنان امر حاضردخی بلا واسطه نسبت امریه‌دن وزماندن مخلوع اولدیغندن و بوجهتلرله افعال ثلثهٔ مرقومه ایله حروف مغیرة النسبه بیننده مشابهت کامله بولندیغندن افعال مرکبهٔ مرقومه معناً بسیط اولورلر وفعل مرکب اضافی

ایله اخواندن هر بریك جزؤ اخیرلری بولنان افعال نمایهٔ ناقصه هر نقدر حدث منسوب بهدن منسلخ ایسه‌لرده جزؤ اولده کائن احداث غیر مستقله‌یی متضمن اولمغی و بونکله بیله جزؤ اولاری اولان امر حاضرلر دخی ادوات ترکیدن (ای اه اوب) حرفلری واسطه‌سیله نسبتدن وزماندن منسلخ اولمغیله فعل مرکب اضافی ایله اخوانی هم لفظاً وهم معناً مرکب اولورلر (یازی‌ور سویله‌یه‌کور یازوب طورمه) کبی وفعل مرکب اقتداری اقسامندن عدمی مخففك جزؤ اخیری اولان (یل) امری محذوف اولدیغندن منفی مرکب اولور (سویله‌یه‌مه) کبی قالدیکه جزؤ ثانی حدث منسوب بهی متضمن اولمغیله مجموع مرکب فعل واحد عد اولنه‌مز ایمدی امر مرکب ثنائی وثلاثی ورباعی وخماسی یکرمی التی نوع اولمغله هرنوعك صیغ واحوالنی تفصیلاً ذکر و بیان ایچون مقصد رابع یکرمی التی بابه توزیع اولنمشدر ﴿ برنجی باب ﴾ امر واحد مرکب ثنائی انواعندن امر مرکب اضافینك و امر مرکب مرقومدن مشتق اولان مصدر اصلی ومصدر مخفف وحاصل مصدر وفعل حالی ومستقبل مرجو النسبه ومستقبل مجزوم النسبه ومستقبل مؤکد النسبه وفعل مربع النسبه وصفت حادثه وماضی محسوس النسبه وماضی منقول النسبه وفعل مثلث النسبه‌نك صیغ واقسامی واحوال واحکامی یاننده‌در معلوم اوله‌که برفعل وحدتك ایل ایچون ایشلنمی و یاخود ایل ایچون ایشلنور کبی اهتمام اولنمیدرق ایشلنمی بردانمدن طلب اولندیغی صورتده اول حدثی متضمن اولان امرك اخرینه اداة مفعول اولان (ای) حرفی الحاق اولندقدن صکره (ویر) امری ضم اولنور (یازه‌یی آلیور بکره کولی ویر) کبی ایمدی امر مرکبك جزؤ اخیری بولنان (ویر) امری جزؤ اولی بولنان امرك مدلولی اولان حدثه تعدی وتعلق ایده‌میه‌جکی جهتله متضمن اولدیغی معنای اعطادن مسلوخ ومعنای لازمیسی اولان اضافت حقیقیه وحکمیه‌ده مستعمل اولمشدر زیرا برشی برکمسه‌یه اعطا اولندیغی وقتده اول شی اول کیمسه‌یه نسبت واضافت اولنمه لازمدر پس بیان مذکوردن وجه تسمیه ظاهر ونمایان اولور

قسم اول فعل امر مرکب اضافی المعلوم الوجودی

المجهول الوجودى

مفرد	جمع	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	
المزيد فيه اللام المجهوله	يازيلى وير	المزيد فيه در واللام	يازدريلى وير	المزيد فيه در والتا واللام	يازدرديلى وير	المزيد فيه در والتا ودر واللام	يازدرتدريلى وير
المزيد فيه النون المجهوله	سويلنى وير	المزيد فيه التا واللام	سويلندريلى وير	المزيد فيه التا ودر واللام	سويلندرديلى وير	المزيد فيه التا ودر والتا واللام	سويلندرتدريلى وير
المزيد فيه الشين واللام المجهوله	سويلشيلى وير	المزيد فيه الشين ودر واللام	سويلشدريلى وير	المزيد فيه الشين ودر والتا واللام	سويلشدردىلى وير	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر واللام	سويلشدرتدريلى وير
المزيد فيه النون واللام المجهوله	سويلنيله وير	المزيد فيه النون ودر واللام	سويلندريلى وير	المزيد فيه النون ودر والتا واللام	سويلندردىلى وير	المزيد فيه النون ودر والتا ودر واللام	سويلندرتدريلى وير
المزيد فيه سه والنون المجهوله	اغسه لى وير	المزيد فيه سه والتا واللام	اغسه دىلى وير	المزيد فيه سه والتا ودر واللام	اغسه دردىلى وير	المزيد فيه سه والتا ودر والتا واللام	اغسه دردتدريلى وير
المزيد فيه سه والنون المجهوله	كولوسه لى وير	المزيد فيه سه والتا واللام	كولوسه دىلى وير	المزيد فيه سه والتا ودر واللام	كولوسه دردىلى وير	المزيد فيه سه والتا ودر والتا واللام	كولوسه دردتدريلى وير
المزيد فيه الرا واللام المجهوله	طوغورديلى وير	المزيد فيه الرا والتا واللام	طوغوردىلى وير	المزيد فيه الرا والتا ودر واللام	طوغوردردىلى وير	المزيد فيه الرا والتا ودر والتا واللام	طوغوردردتدريلى وير
المزيد فيه زر والتا والمجهوله	امزرديلى وير	المزيد فيه زر والتا واللام	امزردىلى وير	المزيد فيه زر والتا ودر واللام	امزردردىلى وير	المزيد فيه زر والتا ودر والتا واللام	امزردردتدريلى وير

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	
المزيد فيه مه	يازمه بى وير	المزيد فيه در ومه	يازدرمه بى وير	المزيد فيه در والتا ومه	يازدرتمه بى وير	المزيد فيه در والتا ودر ومه	يازدرتدرمه بى وير
	سويله مه بى وير	المزيد فيه التا ومه	سويله تمه بى وير	المزيد فيه التا ودر ومه	سويله تدرمه بى وير	المزيد فيه التا ودر والتا ومه	سويله تدرتمه بى وير
المزيد فيه الشين ومه	سويله شدرمه بى وير	المزيد فيه الشين ودر ومه	سويله شدرتمه بى وير	المزيد فيه الشين ودر والتا ومه	سويله شدرتدرمه بى وير	المزيد فيه الشين ودر والتا ودر ومه	سويله شدرتدرتمه بى وير
المزيد فيه النون ومه	سويله نمه بى وير	المزيد فيه النون ودر ومه	سويله ندرمه بى وير	المزيد فيه النون ودر والتا ومه	سويله ندرتمه بى وير	المزيد فيه النون ودر والتا ودر ومه	سويله ندرتدرمه بى وير
المزيد فيه سه ومه	اغسه مه بى وير	المزيد فيه سه والتا ومه	اغسه تمه بى وير	المزيد فيه سه والتا ودر ومه	اغسه تدرمه بى وير	المزيد فيه سه والتا ودر والتا ومه	اغسه تدرتمه بى وير
المزيد فيه سه ومه	كولوسه مه بى وير	المزيد فيه سه والتا ومه	كولوسه تمه بى وير	المزيد فيه سه والتا ودر ومه	كولوسه تدرمه بى وير	المزيد فيه سه والتا ودر والتا ومه	كولوسه تدرتمه بى وير
المزيد فيه الرا ومه	طوغورمه بى وير	المزيد فيه الرا والتا ومه	طوغورتمه بى وير	المزيد فيه الرا والتا ودر ومه	طوغوردرمه بى وير	المزيد فيه الرا والتا ودر والتا ومه	طوغوردرتمه بى وير
المزيد فيه زر ومه	امزرمه بى وير	المزيد فيه زر والتا ومه	امزرتمه بى وير	المزيد فيه زر والتا ودر ومه	امزردرمه بى وير	المزيد فيه زر والتا ودر والتا ومه	امزردرتمه بى وير

المجهول العدمى باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	عامل
المزيد فيه اللام	يازدرديله يى ور	المزيد فيه	يازدرديله يى ور	المزيد فيه در	يازدرتدرديله يى	المزيد فيه
المجهوليه	در والام	در والتا	والام ومه	والتا ودر	ور	در والتا
ومه	ومه	والام ومه		والام ومه		والام ومه
المزيد فيه التون	سويله تدى ور	المزيد فيه	سويله تدرديله	المزيد فيه التا	سويله تدرديله	المزيد فيه
المجهوليه	ودر والام	التا ودر	ودر والتا	ودر والتا	يى ور	التا ودر
ومه	ومه	والام ومه	والام ومه	والام ومه		والام ومه
المزيد فيه	سويله شدرديله	المزيد فيه	سويله شدرديله	المزيد فيه	سويله شدرتدر	المزيد فيه
الشين والام	الشين ودر	الشين ودر	ودر والتا	ودرو التا ودر	يله يى ور	الشين والام
ومه	والام ومه	والام ومه	والام ومه	والام ومه		ومه
المزيد فيه	سويله تدرديله	المزيد فيه	سويله تدرديله	المزيد فيه	سويله تدرتدرديله	المزيد فيه
التون والام	التون ودر	التون ودر	ودر والتا	التون ودر	يى ور	التون والام
ومه	والام ومه	والام ومه	ودر والام ومه	والام ومه		ومه
المزيد فيه	اغسه دديله يى	المزيد فيه	اغسه تدرديله يى	المزيد فيه	اغسه تدرديله	المزيد فيه
سه والام	سه والتا	سه والتا	ور	سه والتا	يى ور	سه والام
ومه	والام ومه	والام ومه	المزيد فيه سه	والتا ودرو التا		ومه
			والتا ودر	والام ومه		
المزيد فيه	كولومسه دديله	المزيد فيه	كولومسه تدر	المزيد فيه	كولومسه تدر	المزيد فيه
مسه والام	يى ور	مسه والتا	ديله يى ور	مسه والتا	ديله يى ور	مسه والام
ومه		ودر والام		ودرو التا		ومه
		ومه		والام ومه		
المزيد فيه	طوغوردديله يى ور	المزيد فيه	طوغوردديله يى	المزيد فيه	طوغورتدرديله	المزيد فيه
الرا والام		الرا والتا	ور	الرا ودر	يى ور	الرا والتا
ومه		والام ومه		والتا ودر		والام ومه
				والام ومه		
المزيد فيه	امزردديله يى ور	المزيد فيه	امزردديله يى	المزيد فيه	امزرتدرديله يى	المزيد فيه
زر والام		زر والتا	ور	زر والتا	ور	زر والتا
ومه		والام ومه		والتا ودرو التا		والتا ودرو التا
				والام ومه		والام ومه
عامل	عامل	عامل	عامل	عامل	عامل	عامل

المعلوم العدمى الاقتدارى باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	عامل
المزيد فيه مه	يازدرده مديى ور	ايضا	سويله يدمديى ور	المزيد فيه	يازدرده مديى ور	المزيد فيه
بعداه				المزيد فيه		در
				التا ومه بعد		والتا ومه
				اه		بعداه
المزيد فيه	سويله تدمديى ور	المزيد فيه	سويله تدمديى ور	المزيد فيه	سويله تدرده مديى	المزيد فيه
التون ومه		الشين ومه		الشين ودر		در
بعداه		بعداه		ومه بعداه		والتا ومه
						بعداه
المزيد فيه	سويله تدمديى ور	المزيد فيه	سويله شدرده مد	المزيد فيه	سويله شدرده مد	المزيد فيه
		التون ودر		الشين ودر		الشين ودر
		ومه بعداه		ومه بعداه		ومه بعداه
المزيد فيه سه	اغسه دده مديى ور	المزيد فيه	سويله تدرده مد	المزيد فيه	سويله شدرده مد	المزيد فيه
ومه بعداه		سه والتا		التون ودر		التون ودر
		ومه بعداه		ومه بعداه		ومه بعداه
المزيد فيه	كولومسه دده مديى ور	المزيد فيه	اغسه تدرده مديى	المزيد فيه	اغسه تدرده مد	المزيد فيه
مسه ومه		مسه والتا	ور	سه والتا	يى ور	سه والتا
بعداه		ومه بعداه	المزيد فيه سه	ودر والتا		ودرو التا
			والتا ودر	والتا ودرو التا		والتا ودرو التا
			ومه بعداه	ومه بعداه		ومه بعداه
المزيد فيه	طوغورده مديى ور	المزيد فيه	كولومسه دده	المزيد فيه	كولومسه تدرده	المزيد فيه
الرا ومه		الرا والتا	مديى ور	مسه والتا ودر	مديى ور	مسه والتا
بعداه		ومه بعداه		ومه بعداه		ودرو التا
						ومه بعداه
المزيد فيه	امزرده مديى ور	المزيد فيه	طوغورده مديى	المزيد فيه	طوغورتدرده	المزيد فيه
زر ومه بعداه		زر والتا ومه	ور	الرا ودر	يى ور	الرا والتا
		بعداه		والتا ودر		ودرو التا
				ومه بعداه		ومه بعداه
المزيد فيه	امزرده مديى ور	المزيد فيه	امزرتدرده مد	المزيد فيه	امزرتدرده مد	المزيد فيه
		زر والتا	ور	زر والتا	يى ور	زر والتا
		ومه بعداه		والتا ودرو التا		والتا ودرو التا
				ومه بعداه		ومه بعداه
عامل	عامل	عامل	عامل	عامل	عامل	عامل

المجهول العدمى الاقتدارى باعتبار الجزؤ الاول

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
يازيله مه يى ور	الزيد فيد در والتا و اللام ومه بعداه	يازدريله مه يى	الزيد فيد در والتا و اللام ومه بعداه	يازدرديله مه يى	الزيد فيد در والتا و اللام ومه بعداه
سويله ندمه يى	الزيد فيد التا و اللام ومه بعداه	سويله ديله مه	الزيد فيد التا و اللام ودر و اللام ومه بعداه	سويله تدريله مه	الزيد فيد التا و اللام ودر و التا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد الشين و اللام ومه بعداه	الزيد فيد الشين و درو اللام ومه بعداه	سويله شدريله مه	الزيد فيد الشين و درو التا و اللام ومه بعداه	سويله شدرديله	الزيد فيد الشين و درو التا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد النون و اللام ومه بعداه	الزيد فيد النون و درو التا و اللام ومه بعداه	سويله تدريله مه	الزيد فيد النون و درو التا و اللام ومه بعداه	سويله تدرديله	الزيد فيد النون و درو التا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد سه والنون ومه بعداه	الزيد فيد سه والتا و اللام ومه بعداه	اغسه ديله مه يى	الزيد فيد سه ور والتا و اللام ومه بعداه	اغسه تدريله مه	الزيد فيد سه ور والتا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد سه والنون ومه بعداه	الزيد فيد سه والتا و اللام ومه بعداه	كولومسه ديله	الزيد فيد سه مه يى ور والتا و اللام ومه بعداه	كولومسه تدر	الزيد فيد سه مه يى ور والتا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد الرا والتا و اللام ومه بعداه	الزيد فيد الرا يى ور والتا و دروا اللام ومه بعداه	طوغوردريله مه	الزيد فيد الرا يى ور والتا و دروا اللام ومه بعداه	طوغوردتدريله	الزيد فيد الرا مه يى ور والتا و در والتا و اللام ومه بعداه
الزيد فيد زر و اللام ومه بعداه	الزيد فيد زر ور والتا و دروا التا و اللام ومه بعداه	امرزدريله مه يى	الزيد فيد زر ور والتا و دروا التا و اللام ومه بعداه	امرزتدريله مه	الزيد فيد زر ور والتا و در والتا و اللام ومه بعداه
غائب	غائب	غائب	غائب	غائب	غائب

المعلوم العدمى باعتبار الجزؤ الثانى

مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد	مفرد
يازى ور مه	الزيد فيد در ومه	يازدرى ور مه	الزيد فيد در والتا ومه	يازدرى ور مه	الزيد فيد در والتا ودرومه
سويله يى ور مه	الزيد فيد التا ومه	سويله دى ور مه	الزيد فيد التا ودرومه	سويله تدرى	الزيد فيد التا ور والتا ومه
الزيد فيد الشين ومه	الزيد فيد الشين ودرو التا ومه	سويله شدرى	الزيد فيد الشين ودرو التا ومه	سويله شدرى	الزيد فيد الشين ور ودرو التا ور ومه
الزيد فيد النون ومه	الزيد فيد النون ودر والتا ومه	سويله ندرى	الزيد فيد النون ودر والتا ومه	سويله ندرى	الزيد فيد النون ور ودرو التا ور ومه
الزيد فيد سه والتا ومه	الزيد فيد سه والتا والام ومه	اغسه دى ور مه	الزيد فيد سه والتا والام ومه	اغسه تدرى ور مه	الزيد فيد سه والتا والام ومه
الزيد فيد سه والتا ومه	الزيد فيد سه والتا والام ومه	كولومسه دى ور مه	الزيد فيد سه مه والتا والام ومه	كولومسه تدرى ور مه	الزيد فيد سه مه والتا والام ومه
الزيد فيد الرا والتا ومه	الزيد فيد الرا والتا والام ومه	طوغوردى ور مه	الزيد فيد الرا والتا والام ومه	طوغوردتدرى ور مه	الزيد فيد الرا والتا والام ومه
الزيد فيد زر والتا ومه	الزيد فيد زر والتا والام ومه	امرزدى ور مه	الزيد فيد زر والتا والام ومه	امرزتدرى ور مه	الزيد فيد زر والتا والام ومه
غائب	غائب	غائب	غائب	غائب	غائب

المجهول العدمى باعتبار الجزؤ الثانى

مفرد	بازدیلی ویرمه	المزید فیه الدال والتا ودر واللام ومه	بازدردیلی ویرمه	المزید فیه در والتا ودر واللام ومه	بازدرتدیلی ویرمه	المزید فیه التون ودر واللام ومه	سویله‌نی ویرمه
مفرد	بازدرتدیلی ویرمه	المزید فیه در والتا ودر واللام ومه	سویله‌شدرتدیلی ویرمه	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام ومه	سویله‌شدرتدیلی ویرمه	المزید فیه التون ودر والتا ودر واللام ومه	سویله‌تدرتدیلی ویرمه
مفرد	سویله‌شدرتدیلی ویرمه	المزید فیه الشین ودر والتا ودر واللام ومه	سویله‌ندرتدیلی ویرمه	المزید فیه التون ودر والتا ودر واللام ومه	اغسه‌تدرتدیلی ویرمه	المزید فیه سه ودر والتا ودر واللام ومه	کولومسه‌تدرتدیلی ویرمه
مفرد	طوغورتدرتدیلی ویرمه	المزید فیه الرا ودر والتا ودر واللام ومه	امزردیلی ویرمه	المزید فیه زر والتا والام ومه	امزرتدردیلی ویرمه	المزید فیه زر والتا ودر والام ومه	امزرتدیلی ویرمه

المعلوم العدمى الاقتدارى باعتبار الجزؤ الثانى

مفرد	بازدردی ویرمه	المزید فیه در والتا ومه بعداه	بازدردی ویره	المزید فیه در والتا ومه بعداه	بازدرتدردی ویرمه	المزید فیه در والتا ومه بعداه	سویله‌نی ویرمه
مفرد	سویله‌دی ویره	المزید فیه التا ودرومه بعداه	سویله‌تدردی ویرمه	المزید فیه التا ودرومه بعداه	سویله‌شدردی ویرمه	المزید فیه الشین ودر والتاومه بعداه	سویله‌شدردی ویرمه
مفرد	سویله‌ندردی ویرمه	المزید فیه التون ودر والتاومه بعداه	سویله‌شدرتدردی ویرمه	المزید فیه الشین ودر والتاومه بعداه	سویله‌ندرتدردی ویرمه	المزید فیه التون ودر والتاومه بعداه	سویله‌نی ویرمه
مفرد	اغسه‌دی ویرمه	المزید فیه سه والتاودرومه بعداه	اغسه‌تدردی ویرمه	المزید فیه سه والتاودرومه بعداه	کولومسه‌دی ویرمه	المزید فیه مسه والتاودرومه بعداه	کولومسه‌تدردی ویرمه
مفرد	طوغوردی ویرمه	المزید فیه الرا والتاودرومه بعداه	طوغورتدردی ویرمه	المزید فیه الرا والتاودرومه بعداه	امزردی ویرمه	المزید فیه زر والتاودرومه بعداه	امزرتدردی ویرمه

المجهول العدمی الاقتداری باعتبار الجزو الثانی

مفرد	بازیلی ویره مه	المزید فیه در والام	المزید فیه الثانی	المزید فیه النون	المزید فیه الثانی
مثنی	بازدریلی ویره	والام ومه بعداه	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	بازدریلی ویره مه	والام ومه بعداه	ومه بعداه	ومه بعداه	ومه بعداه
مفرد	بازدرندریلی ویره مه	المزید فیه در والام والتاودر	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه	سویله شدریلی ویره مه
مثنی	بازدرندریلی ویره مه	ومه بعداه	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	بازدرندریلی ویره مه	المزید فیه التا والام والتاودر	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه	سویله شدریلی ویره مه
مفرد	سویله شدرندریلی ویره مه	المزید فیه الثانی والام والتاودر	سویله شدرندریلی ویره مه	سویله شدرندریلی ویره مه	سویله شدرندریلی ویره مه
مثنی	سویله شدرندریلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	سویله شدرندریلی ویره مه	المزید فیه الثانی والام والتاودر	سویله شدرندریلی ویره مه	سویله شدرندریلی ویره مه	سویله شدرندریلی ویره مه
مفرد	سویله ندریلی ویره مه	المزید فیه النون والام والتاودر	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه
مثنی	سویله ندریلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	سویله ندریلی ویره مه	المزید فیه النون والام والتاودر	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه	سویله ندریلی ویره مه
مفرد	اغسه دیلی ویره مه	المزید فیه سه والام والتاودر	اغسه ندریلی ویره مه	اغسه ندریلی ویره مه	اغسه ندریلی ویره مه
مثنی	اغسه دیلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	اغسه دیلی ویره مه	المزید فیه سه والام والتاودر	اغسه ندریلی ویره مه	اغسه ندریلی ویره مه	اغسه ندریلی ویره مه
مفرد	کولومسه دیلی ویره مه	المزید فیه سه والام والتاودر	کولومسه ندریلی ویره مه	کولومسه ندریلی ویره مه	کولومسه ندریلی ویره مه
مثنی	کولومسه دیلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	کولومسه دیلی ویره مه	المزید فیه سه والام والتاودر	کولومسه ندریلی ویره مه	کولومسه ندریلی ویره مه	کولومسه ندریلی ویره مه
مفرد	طوغوردیلی ویره مه	المزید فیه الرا والام والتاودر	طوغورندریلی ویره مه	طوغورندریلی ویره مه	طوغورندریلی ویره مه
مثنی	طوغوردیلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	طوغوردیلی ویره مه	المزید فیه الرا والام والتاودر	طوغورندریلی ویره مه	طوغورندریلی ویره مه	طوغورندریلی ویره مه
مفرد	امزردیلی ویره مه	المزید فیه زر والام والتاودر	امزرندریلی ویره مه	امزرندریلی ویره مه	امزرندریلی ویره مه
مثنی	امزردیلی ویره مه	ودر والام	ودر والام	ودر والام	ودر والام
جمع	امزردیلی ویره مه	المزید فیه زر والام والتاودر	امزرندریلی ویره مه	امزرندریلی ویره مه	امزرندریلی ویره مه

قسم ثانی فعل امر مرکب اضافی المعلوم الوجودی

	المجرد الساکن الآخر	المجرد المتحرک الآخر	المزید فیه الشین	المزید فیه النون	المزید فیه سه
مفرد	بازی ویره	سویلی ویره	سویلشی ویره	سویلنی ویره	اغسه یی ویره
مثنی	بازی ویره مسك	سویلی ویره مسك	سویلشی ویره مسك	سویلنی ویره مسك	اغسه یی ویره مسك
جمع	بازی ویره م	سویلی ویره م	سویلشی ویره م	سویلنی ویره م	اغسه یی ویره م
مفرد	بازی ویره ر	سویلی ویره ر	سویلشی ویره ر	سویلنی ویره ر	اغسه یی ویره ر
مثنی	بازی ویره سکز	سویلی ویره سکز	سویلشی ویره سکز	سویلنی ویره سکز	اغسه یی ویره سکز
جمع	بازی ویره م	سویلی ویره م	سویلشی ویره م	سویلنی ویره م	اغسه یی ویره م
مفرد	المزید فیه در بازدری ویره	المزید فیه التا سویله دی ویره	المزید فیه الشین ودر سویلشدری ویره	المزید فیه النون ودر سویلندری ویره	المزید فیه سه والتا اغسه دی ویره
مثنی	المزید فیه در والتا بازدری ویره	المزید فیه التا ودر سویله ندری ویره	المزید فیه الشین ودر والتا سویلشدری ویره	المزید فیه النون ودر والتا سویلندری ویره	المزید فیه سه والتا ودر اغسه ندری ویره
جمع	المزید فیه در والتا بازدرندری ویره	المزید فیه التا ودر سویله ندری ویره	المزید فیه الشین ودر والتا سویلشدرندری ویره	المزید فیه النون ودر والتا سویلندرندری ویره	المزید فیه سه والتا ودر اغسه ندری ویره
مفرد	کولومسه دی ویره	المزید فیه سه والتا کولومسه دی ویره	المزید فیه سه والتا کولومسه ندری ویره	المزید فیه سه والتا کولومسه ندری ویره	المزید فیه سه والتا ودر کولومسه ندری ویره
مثنی	طوغوردی ویره	المزید فیه الرا والتا طوغوردی ویره	المزید فیه الرا والتا ودر طوغورندری ویره	المزید فیه الرا والتا ودر طوغورندری ویره	المزید فیه الرا والتا ودر طوغورندری ویره
جمع	امزردی ویره	المزید فیه زر والتا امزردی ویره	المزید فیه زر والتا ودر امزرندری ویره	المزید فیه زر والتا ودر امزرندری ویره	المزید فیه زر والتا ودر امزرندری ویره
	منفی بجاحد منفی بجاحد	غائب	غائب	غائب	غائب

المجهول الوجودی

| | | |

SON SÖZ

Üzerinde çalışmalar yaptığımız Abdurrahman Fevzi Efendi'ye ait olan *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan* adlı eser Türk dilbilgisi tarihi bakımından son derece önemli bir eserdir.

Eserde anlam ayırt edici noktaları belirtmeye yönelik bir terim türetme sistemi söz konusudur. Bu da bugünkü dilbilgisi terimlerimizin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Özellikle, bugün kullandığımız dilbilgisi terimlerinin alt başlıklarının oluşması bakımından önemlidir. Eserin üzerinde çalıştığımız 122–134. sayfalar arası bunun küçük bir örneğidir.

Eserde dilbilgisi, imlâ, yapı bilgisi, sözdizimi ve kelime türetme biçimlerinin birleştirilmesi özellikle çeşitli yapım eklerinin kullanılma sistemlerinin ayrıca üzerinde durulması, ses ve yapı bilgisinin öneminin vurgulanması eserin Türk dilbilgisi tarihi bakımından önemini göstermektedir.

KAYNAKÇA

Abdurrahman Fevzi Efendi. *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan*. İstanbul, Mahmud Beg Matbaası, 1882.

Adaklı, Emrah. Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan (Giriş, Metin 2-47s.-Terimler Sözlük Dizini-Sözlük- Tıpkı Basım). Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa, 2010.

_____. "Kütahyalı Abdurrahman Fevzi Efendi (1802-1864)'nin *Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan* Adlı Eseri Üzerine Bir İnceleme". *Turkish Studies* (6/3 2011), s. 2017-2024.

Ateş, Ahmed; Çetin Nihad M. ve Yazıcı Tahsin. *Arapça Dil Bilgisi I*. İstanbul, 1964.

Ateş, Ahmed. *Farsça Grameri*. İstanbul, 1982.

Banguoğlu, Tahsin. *Ana Hatlarıyla Türk Grameri*. İstanbul, 1940.

Demirci, Yusuf. Kütahyalı Abdurrahman Efendi, Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan (s. 104-121) Giriş-Metin-Terimler Sözlük Dizini-Sözlük- Tıpkı Basım. Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa, 2013.

Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*. Ankara, 1988.

Dilâçar, Agop. "Gramer: Tanımı, Adı, Kapsamı, Türleri, Yöntemi, Eğitimdeki Yeri ve Tarihçesi", *TDAY-Belleten* (1971): 83-145.

Elöve, Ali Ulvi (hzl.). *Mikyasü'l-Lisan Kıstasü'l-Beyan*. İstanbul, 1962.

Erdem, İlhan. "Mikyâsu'l-Lisân Kıstâsu'l-Beyân'daki Dil Bilgisi Terimleri''. *Turkish Studies/Türkoloji Araştırmaları* c. 2 (2007): 192-216.

_____. "Mikyâsu'l-Lisân Kıstâsu'l-Beyân"(Özet-Metin-Terimler ve Ekler İndeksi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 1998.

_____, "Abdurrahman Fevzi Efendi Mikyasü'l-Lisan Kıstasü'l-Beyan", *Türk Dili,* 566 (1999): 155-162.

Ergin, Muharrem. *Türk Dilbilgisi*. İstanbul, 1958.

Karabacak, Esra. Ahmet Cevdet Paşa'nın Dil Bilgisi Kitapları. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1986.

_____,"Ahmet Cevdet Paşa'nın Dilbilgisi Kitapları", *Türklük Araştırmaları Dergisi* s. 5(1989): 261-270.

_____,"Bergamalı Kadri'nin Müyessiretü'l-Ulûm'u ile Ahmet Cevdet Paşa'nın Dil Bilgisi Kitaplarındaki Terimler Üzerine Bir İnceleme", *Türklük Araştırmaları Dergisi*, c.8 (1997): 253- 283.

_____ (hzl). *Bergamalı Kadri. Müyessiretü'l-Ulûm(Giriş-Metin-Sözlük-Terimler Dizini-Tıpkıbasım)*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 801, 2002.

_____(hzl). *Ahmed Cevdet Paşa. Tertîb-i Cedit Kavâid-i Osmâniyye: Giriş-Metin-Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü-Tıpkıbasım.* Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu Yayınları: 883, Ankara, 2007.

Koç, Mustafa ,"Eski Harfli Türkçe Gramer Kitapları ve Terimler Dizini", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994.

_____,"Abdurrahman Fevzi", *Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, İstanbul, c. I (2008): 27-29.

Korkmaz, Zeynep. *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara, 1992.

Kütahyalı Abdurrahman Hoca. çev. Ali Ulvi Elöve. *Mıkyasüllisan ve Kıstasülbeyan*. İstanbul, 1942.

Özkan, Nevzat (hzl.). *Ahmet Cevdet Paşa-Fuat Paşa Kavâ'id-i Osmaniye*. Ankara, 2000.

_____ . *Ahmet Cevdet Paşa, Medhal-i Kava'id*. Ankara, 2000.

Sarı, Mevlut. *El-Mevârid Arapça-Türkçe Lugat*. İstanbul, 1980.

Timurtaş, Faruk K.. *Osmanlı Türkçesi Grameri.* İstanbul, 1979.

Topaloğlu, Ahmet. *Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü*. İstanbul, 1989.

Türk Dil Kurumu. *Türkçe Sözlük*. 10.baskı, Ankara, 2005.

_____. *Yazım Kılavuzu*. 27.baskı, Ankara, 2012.

Vardar, Berke. *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul, 1988.

Yılmaz, Gelturan Sinan. Kütahyalı Abdurrahman Efendi, Mikyasu'l-Lisan Kıstasu'l-Beyan (s. 84–99) Giriş-Metin-Terimler Sözlük Dizini-Sözlük- Tıpkı Basım). Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa, 2013.

ÖZGEÇMİŞ

Seda Buluttekin 1986'da Diyarbakır'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Diyarbakır'da tamamlayan Buluttekin, 2007'de yüksek öğrenimini gerçekleştirmek üzere K.K.T.C. Yakın Doğu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne girdi. 2011'de lisans eğitimini tamamladıktan sonra, 2012'de Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ana Bilim Dalında Tezli Yüksek Lisansa başladı. Buluttekin, Yüksek Lisans eğitimini yaparken aynı zamanda Diyarbakır Kavram Dershanesinde (YGS/LYS hazırlık) Türk Dili, Türk Edebiyatı dersleri verdi. Lisans ve lisansüstü eğitimi süresince, Yakın Doğu Üniversitesi'nde faaliyet gösteren Educon-Consultancy Congress'in koordinatörlüğünü yürüttü. Ayrıca Buluttekin'nin çeşitli branşlardan oluşan 54 tane eğitim programı sertifikaları bulunmaktadır.